

ЛЕЗГИ

Газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!

1920 – йисалай акъатзава

№ 8 (11121) хемис 29 – февраль, 2024 – йис

WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет «Дагпечатдин» киоскрай – 16 манат

Месэлайрин яцIа

Агъмед МАГЪМУДОВ

27-февралдиз Дагъустандин Кьил Сергей Меликова ТАСС-да пресс-конференция кьиле тухвана. РД-дин Кьилин Администрациядин телеграм-каналди хабар гузайвал, мярекатда 50-далай артух СМИ-рин векилри иштиракна.

Пресс-конференциядал Сергей Меликов республикадин яшайишдин жуьреба-жуьре хилера авай гъаларикай, регион экономикадин жигъетдай вилик тухун патал гъална кIанзавай месэлайрикай рахана, агалкьунарни авай кимивилер кьейдна, журналистрин суалриз жавабар гана. Агъадихъ чна абурукай кар алайбур газет кIелзавайбуруз теклифзава.

Энергетикадин кьурулушдикай

С.Меликован фикирдалди, Дагъустанда коммунальный кьуллугърай пулар гунин дережа агъузди хьунин сеbeb чкадин агъалияр туш. «Адет яз, и карда тах-сир агъалийрик кузава. Амма и жигъетдай абуру кьанундал амалзава ва и месэладив жавабарвилелди эгечIзава», - кьейдна ада.

С.Меликова гъавурда турвал, гзаф дуьшуьшра пул тагузвайбур яргъал йисара кьилдин ксарин хусиятда аваз хъайи идараяр я. «Асул гьисабдай абур буржар сеbeb яз, михъиз агалдай гъалда авай, я и гъалдай са жуьреда экъечIна, къецепатай идара ийизвайбурун таъсирдик ква. Абуру, гуя са гьихътин ятIани кьуллугърай я лугъуз, агъалийри-вай пулар кIватIзава, амма таъминарза-

вай тешкилатрал а такъатар агакъзавач. Якъин, карханайрихъ сетар кьайдадик кваз хуьдай такъатарни авач. Республикада хейлин йисара гъа ихътин идарайри кIвалахзавай», - кьейдна ада.

Региондин Кьилин гафаралди, и месэла гъялун патал республикади пуд рехъ тайинарна: энергетикадин кьурулушдин хусият, кIватIна, сад авун, республикадин хусиятдиз вахкун патал кьилдин ксаривай энергообъектар вахчун, 2027-йисалди энергетикадин кьурулушдин дурумлувал артухардай программа кьилиз акъудун.

«Кьилинди мукъвал-мукъвал эквер хкатунал гъизвай дуьшуьшар арадай акъудун ва винидихъ тIвар кьур программа кьилиз акъудунив эгечIун я. И кIвалахдик кьил кутун патал алай вахтунда бес кьадар пулдин такъатарни ава», - алава хъувуна ада.

«Чна вилик ихътин месэла эцигнавай - гъар са иштиракчидин хизандив куьмек агакъарун. Махсус серенжемдин (СВО) гъар са иштиракчиди аниз, мобилизациядин сергъятра аваз, гуьгуьллуодаказ фенвай гъар са аскерди государстводин патай куьмек агакъзавайди гьисна кIанда», - лагъана Сергей Меликова, алай вахтунда Украинада кьиле физвай махсус серенжемда иштиракзавай дагъустанвийрин хизанриз гузвай куьмекдикай рахадайла.

Сергей Меликован гафаралди, абурун жигъетдай федеральный дережада аваз куьмекдин са жерге серенжемар кьабулнава ва Дагъустанда абур тайинарнай гъар са касдив агакъзава. «Кар алайди, - алава хъувуна региондин Кьили, - кьве терефдин арадани (государстводинни хизанрин) сих алакъа хъун я».

Кьейд ийин хьи, Дагъустанда 2022-йисалай мергъяматлувилин «Вири санал» фонд кардик кутунва, мукъвал-мукъвал серенжемдин иштиракчийрин мукъва-кьилийрихъ галаз республикадин кьилевайбуру гуьруьшар тешкилзава.

Гъакни С.Меликова хабар гайивал, СВО-дин иштиракчийрин гъакъиндай цийи мад са кьарар кьабулнава. Кьилди кьачуртIа, кIвалахдайбурун са шумуд десте арадал гъанва: абурукай сада залан хирер хъанвай иштиракчийриз куьмекда, мукъуьди гел галачиз квахънавай-бур жагъурунал машгъул жеда.

Интернатар эцигуникай

Сергей Меликова гьисабзавайвал, дагълух района интернатар эцигунихъ еке метлеб ава. И карди аялриз хъсан еридин образование гудай реквер ачухда. Чешне яз, региондин Кьили СтIал Сулейманан районада авай школа-интернатдин тIвар кьуна.

С.Меликова Дагъустанда гзаф кьадар аялар хазвайди ва, аялрин бахчайрин, мектебрин жигъетдай авай игътияжар фикирда кьуна, шегъерра, районрин центрайра образованидин хейлин идараяр эцигнавайди кьейдна. Гъа са вахтунда дагълух хуьрера цийиикIа туькуьр хъувуна кIанзавай мектебарни амукъзава.

«Эгер и месэла гъялун патал интернатар эцигдай кьарар кьабулалтIа, абур герек тир вири шартIаралди, кьулайвилералди таъминарун чарасуз я», - алава хъувуна ада.

(Пресс-конференциядикай гегъеншидиз ТАСС-дин сайтдай кIелиз жеда).

Нумрадай кIела:

ЖЕМИЯТ

Са-са кам виликди

Райондин агъалияр датIана экверихъ галаз алакъалу месэлади дарихарзавай. Ара-ара хуьрера эквер хкатзавай. Инсанрин администрация арзайрин гъалкъада тунвай. И татугай гъалдай экъечIна кIанзавай. Райондин кьил Замир Азизова РД-дин гьукумат, «Дагъэнерго» арадал атанвай гъалдикай хабардарна.

» 3

ЧИАЛ

«Лезги прессадин цIирер»

20-февралдиз ДГПУ-дин Дагъустандин филологиядин факультетда ДГУ-да ва ДГПУ-да лезги чIал чирзавай студентрин арада лезги публицистикадай «Лезги прессадин цIирер» кьвед лагъай конкурс кьиле фена... ЦIи конкурсда 27 студентди иштиракна.

» 5

ЭКОНОМИКА

Ахцегъар - туризмдин меркез

Чкадин «Ахцегъарин ичер» бренд-дамах арадал хкун патал 200 гектардин майданра виниз тир бегъерлувилин ичин багълар (адакай 50 гектар - 2024-йисуз) ва 60 гектардин ципицIлухар кутадайвал я.

» 7

ТАРИХ

Куьне вуч лугъуда?

1999-йисуз Туьркияда авай лезгийрин патав фейила, Кирне хуьре цIелегуьнви Гъайдар халудин кIвале заз са шумуд жуьредин чи лезги халичаяр, гамар акуна. 1877-йисара абуру, уьлкведай фидайла, гъарда вичин гам, халича тухваналдай, чешне яз храдайвал фейи чкайра. Абуруз кьадир гилани ама.

» 8

ЭДЕБИЯТ

Игитрин бушлатдин сир

Авторди вичин руьгъдин гъаларалди гъам кьилин игитдин, гъамни адахъ галаз сих алакъада авай персонажрин кIалубар устадивилелди абурун кьисметрин парчайрал ажайибдиз атIанва. Вич Афгъандин дяведин иштиракчи хъаначиртIа, адавай Украинада кьиле физвай махсус серенжемдин вакъияр, белки, кIелзавайдан бейнидиз таъсирдайвал кьхъизни жедачир жеди.

» 10

СПОРТ

Мубаракрай!

И йикъара Египетдин меркезда ММА-дай чIехибурун ва жаванрин арада кьиле фейи дуьньядин чемпионатда Дагъустандин хъянавай командадик кваз иштираккай, вичин ери-бине СтIал Сулейманан райондин ДаркIуш-Къазмайрилай тир Мансур Асварова кьизилдин медаль кьазанмишна.

» 12

Алатай йисан гъахъ-гъисаб

Нариман ИБРАГЪИМОВ

27-февралдиз Махачкъалада Дагъустан Республикадин Халкъдин Собранидин 30-сессия киле фена. Россиядин ва Дагъустандин гимнир тамамарайдалай гуьгъуьниз республикадин парламентдин спикер Заур Аскендерова сессия ачухна. Дагъустан Республикадин Гьукуматдин Председатель Абдулмуслим Абдулмуслимова вичин гегъенш докладда алатай йисуз Дагъустанди яшайишдинни экономикадин рекъай вилик финин карда къазанмишай агалкъунрикай малумат гана, республикадин экономика мягкемарун, яшайишдин пайгарвал хуьн ва региондин бюджет дурумлуди авун патал гъихътин серенжемар къабулнага, сугъбетна.

«Шазан нетижайрай аквазвайвал, Дагъустан Республикадин экономикади вич дурумлувилелди вилик физвайди ва мягкемвилейни вичихъ тайин бинеяр авайди къалурна. Чав дуствилелди эгеч тийизвай улкъвейрин патай авай манивилериз, къадагъайриз килиг тавуна, чун виликди физва. Бязи хилерай республикади къенкъевич чкаяр къазва.

Меликов Сергей Алимовича 2023-йисуз РД-дин Халкъдин Собранидиз келай Чарче Дагъустан Республикадин гьукуматдин къвалах патал дибдин хилер ва кар алай везифаяр тайинарнайвал. Луьгуз жеда хьи, абур чна вири бегъемарнава. Финансрихъ ва вахтарихъ галаз алакълу тир гьал тавунвай бязи месэлаяр, гьелбетда, амазма, абурин винелни чна къвалахзава. Тайинарнайвал 54 серенжемдикай 45 килиз акъуднава, 9 мукъвара тамамар хъийида.

Идалай гъейри, Дагъустан Республикадин гьукуматди 2022-йисан къвалахдин нетижайриз килигна гъиле къур хейлин крарик бязи дегишвилер кухтуна. Абурни республика патал кар алай хилер тир промышленностдиз, хуьруьн майишатдиз, улакъринни логистикадин

комплексдиз ва туризмдиз талукъ-тур тир.

Чна милли проектар уьмуьрдиз кечирмишзавай гьалдал, пудратдин организациондин къвалахдал кели гуьзчивал авуна. Гъа са вахтунда Россиядин Федерациядин госпрограммайра иштиракзавайбурун къадарни артухарна. Региондин проектрин «чантада» 50 проект авай. Абур кылизи акъуддай пулдин къадар 29,1 миллиард манатдиз барабар тир. Тамамарнайвал къвалахри 93,6 процент тешкилзава.

Республика виликди финин хъсан гьалар федеральный дережадани тестикъарзава. СКФО-да РФ-дин Президентдин махсус велик Ю.Чайкади С.Меликован тиварцихъ ракурнавай Чарче экономикадин ва яшайишдин кар алай хилера къазанмишнавай хъсан нетижаяр ва республикади Кеферпатан Кавказдин Федеральный округ вилик тухунин кардик еке пай кутавайди къейдна.

Чалай инвестициондин активвални хуьз алакълна. Чехи проектар уьмуьрдиз кечирмишун давамарзава ва цийибур ачухзава. Гъвечи ва юкъван бизнесдиз куьмек гудай механизмаяр арадал гъанва. Региондин бюджетдин дурумлувал кхаждай серенжемар къабулнава. Налогрин базадиз гзаф пулар кхведай месэладизни датлана фикир гузва.

Республикадин экономик мягкемарунихъ галаз сад хъиз яшайишдин дурумлувал хуьнни важиблу тир. Гъавилей чна Дагъустандин

гъар са агъалидик секинсузвал кутазвай месэлаяр сифте чкадал эцигна. Иник хъсан рекъерни, еридин медицинани, цийи школар, аялрин бахчаярни акатзава. Яшайишдинни коммунальный майишат цийиика туькьур хуьрун мураддалди еке къвалахар гъиле къунва. И крар кылизи акъудайла, чи агъалийрин гзаф месэлаяр гьал жеда. Яшайишдин рекъай келе авай, тимил таъмин тир, кесибвиле авай агъалийриз куьмек гунни таъминарнава. Россиядин Федерациядин Президентдин «майдин» указра къалурнавайвал, бюджетдин хилера зегъмет члугвазвай къуллугъчийрин мажибдин къадар алай вахтунихъ галаз къадайвал таъминарзава. Алай йисан январдин вацра республикадин гьукуматди Дагъустанда Хизандин йисаз талукъ мярекатар тухунин къетлен план тайинарнава. Мартдиз киле тухудай заседанидал гзаф аялар авай хизанриз куьмек гуниз, государстводин хизандин сиясат хъсанаруниз талукъ серенжемарин менфятлувилин месэлайриз килигда.

Адет тирвал, региондиз федеральный гьукуматдини аквадай хътин куьмек гана. 2022-йисав гекъигайла, республика патал лап важиблу везифаяр кылизи акъудун патал ахъайзавай финансрин къадар артухарна. Идани тестикъарзава хьи, федеральный центради Дагъустандиз къетлен фикир гузва. Иллаки - Президент Владимир Путин», - къейдна РД-дин Гьукуматдин Председателди.

Нетижаяр къуна

Хъйир ЭМИРОВ

Махачкъалада РД-дин информациядин ва печатдин Агентстводин коллегиядин заседание киле фена. Анал алатай йисан нетижаяр къуна. Коллегиядин иштиракчийриз ва СМИ-рин векилриз РД-дин АГИП-дин информациядин сиясатдин ва пресскъуллугъдин управленидин начальник Рашид Акавова тебрикдин гафар лагъана.

РД-дин информациядин ва печатдин Агентствонин регъбер Абдуразакъ Жамалутдинова вичин рахунра къейдна хьи, 2023-йисан сифте паюна, 2022-йисан гъа и вахтунив гекъигайла, ведомстводик акатзавай сайтра ва телеграм-каналра гузвай материалрикай менфят къачунин къадар гзаф хъана.

2023-йисуз авур къвалахдин нетижайрикай ихтилатдайла, А.Жамалутдинова къейдна хьи, 2023-йисуз агентстводик акатзавай ида-

райра оптимизациядин къвалах тухунин сад лагъай пай тамамарна. Милли члаларал акъатзавай 13 издание РД-дин «Этномедиахолдинг» ГБУ-дик акатзава.

Шаз «Дагъустан» РГВК-дин дарамат бинедилай ремонтна. «Дагъустан» РИА-дин прессконференцияр тухудай майдан алай аямдин техникадалди таъминарна. Ихътин серенжемар республикадин СМИ-рин маса идарайрани киле физва. Гъа гъисабдай яз - «Дагъустан» Этномедиахолдинг-да, «Дагъустан» издательствонин къвале, «Цийи медиа вилик тухудай институт» АНО-да.

Агентствонин вилик аквазнавай важиблу везифайрикай сад милли члалар хуьнихъ галаз алакълу я. Милли члаларал 13 газет, журналар акъудунилай, теле ва радиопередачаяр гунилай гъейри, агентстводик акатзавай издательствойра алатай йисуз Дагъустандин халкъарин члаларал 51 ктаб чапна. «Дагъустан» издательствонин къвали милли члаларал 6 ктаб акъудна.

Хабарар

Гъазурайди - Муса АГЪМЕДОВ

Куьмек гуда

Хуьруьн майишатдин гъаванрин сар ва хамар гьалдайбуру Дагъустанда гьукуматдин патай куьмек къачуда. И макъсадар патал региондин бюджетдик алай йисуз 100 миллион манат кутунва. Идакай РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министрствонин телеграм-каналди хабар гузва.

Чешмеди, республикадин вице-премьер Абдулмуслим Абдулмуслимован гафарал асаслу яз, хабар гузвайвал, и такъатар вичикай ихтилат физвай продукция гьалдай чкаяр арадал гъунин ва абур вилик тухунин кардиз рум гун патал чара авунвайди я.

Хабар гузвайвал, пулдин и такъатар къезил промышленностдин къвалахдал машгул карханайри сар ва хамар гьалун патал техника къачуниз харж авур пулдин са къадар пай эвез хуьвун патал субсидияр хъиз гуда.

Къвалах виликди тухуда

РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министрствода киле тухвай махсус совещанидал раиж авурвал, Дагъустанда 1990-йисарин юкварилай инихъ дугъу гъасилун 13 сеферда артух хъанва. Идакай ведомствонин телеграм-каналди хабар гузва.

Чешмеда къейдзавайвал, улкъведин хуьруьн майишатдин набататрин рекъай (растениеводство) департаментдин директор Роман Некрасова тухвай и мярекатдал малум хъайивал, Дагъустандин чилери и жуьредин магъсулар цун патал майданар генани 20 агъзур гектардин артухардай ва 50 агъзур гектардив агакърдай мумкинвал гузва.

Къейдзавайвал, и совещанидал месэла гъялунин къвалахдик ВКС-дин режимда аваз РФ-дин хуьруьн майишатдин министрствонин мелиорациядин департаментдин директор Максим Боровойни экечна. Анал гъакъни къаналар, яд ахъахъдай коллекторар туькьур хуьруниз ва абур михъи авуниз, дигидай цин киметриз талукъ месэлаярни къарарна. Телеграм-каналда хабар гузвайвал, аграрийрин вири къейдер улкъведин хуьруьн майишатдин министрстводи веревирд авуниз къачуна.

Мад са электростанция

Дагъустанда ракъинин мад са еке электростанция эцигдайвал я. Къейдзавайвал, ам улкъведа и жигъетдай кхажнавай лап чехи объекрикай сад жеда. Идакай РД-дин энергетикадин ва тарифрин министрствонин сайтда хабар гузва.

Чешмеди кхъизвайвал, и къвалах РД-дин гьукуматдин «Солар Системс» компаниярин дестедихъ галаз санал къвалахуниз талукъ яз кутлуннавай икърардин бинедаллаз кылизи акъудзава.

Ик, и серенжемарин сергъятра аваз, республикадин мулкарал Дербентдин ракъинин элгектростанция эцигда, адан гужлувал 100 МВт-дикай ибарат жеда. Хабар гузвайвал, и энергокъурулушдин куьмекдалди республикади йисан къене сятда 140 млн. кВт-дилай виниз ракъинин энергия къачуда.

Гъакъни чешмеди кхъизвайвал, ихътин чехи объект кхажуни республикадиз датлана къвалахдай 25 чка гуда. Гъа са вахтунда электростанциядин эцигунрин къвалахрал 200-дав агакълна ксар желбда.

Телеграм-каналдин делилралди, Дербентдин ракъинин элгектростанция тахминан 2025-йисуз кардик кутада, ам эцигунрин къвалахар лагъайта, ци гатлунда.

Къилинди - разивал авун

Республикадин тади гьалда медицинадин куьмек агакърдай клинический духтурханади 2023-йисуз киле тухвай къвалахрин нетижаяр къуна. Идакай идарадин телеграм-каналди хабар гузва.

Чешмеди къейдзавайвал, идарадин алатай йисан нетижайрин гъахъ-гъисаб РКБСМИ-дин (Республиканская клиническая больница скорой медицинской помощи) къилин духтур Мегъамед Иманалиева раижна. Адан гафаралди, 2023-йисуз духтурханада 6852 операция киле тухвана. И рекъем, 2022-йисав гекъигайла, 10 процентдин гзаф я. Йисан къене стационардин шартлара саки 14 агъзур агъалидив медицинадин куьмек агакърна. Къилин духтурди гъакъни къейд авурвал, виниз тир технологиядин къаришмишвал авай серенжемар киле тухунин къадарни артух хъанва. Ик, алатай йисуз ВМП (высокотехнологичная медицинская помощь) программадалди ОМС-дин сергъятра аваз 1347 операция кылизи акъудна. Виниз тир технологиядин жуьреда медицинадин куьмекар гунин къвалах лагъайта, риклинни дамаррин хирургиядин, нейрохирургиядин, абдоминальный хирургиядин хилерай агалкъунар аваз вилик физва.

Чешмеди кхъизвайвал, М.Иманалиев духтурханадин агалкъунрихъ галаз санал 2024-йисан планрикай ва къвалах вилик тухунин жигъетдай авай мумкинвилерикайни рахана. Адан гафаралди, сифте нубатда къвалахда медицинадин куьмек агакърунилай агъалийри разивал авун вилив хуьда.

Хуьрерин администрацияра

Са-са кам виликди

Нариман ИБРАГЪИМОВ

Алай вахт виликрай тахьай хьтин дегишвилеринди я. Чебни хьсанвилехъ элкьвенвай. Чка-чкада цийи имаратар, дараматар, рекьер, муьквер, паркар... пайда жезва. Гьам шегьерра, гьам хуьрера. Гьа гьисабдай яз - дагьларинни дерейрин кьужахда экля хьанвай Кьурагь райондани. Эхиримжи йисарикай рахайтла, райондин агьалийрик разивал, хвешивал кутур вакьияр садни кьвед хьанач.

Райондин агьалияр датлана экверихъ галаз алакьалу месэлади дарихарзавай. Ара-ара хуьрера эквер хкатзавай. Инсанрин администрация арзайрин гьалкьада тунвай. И татугай гьалдай гьик авуртлани, экьечна кланзавай. Райондин кьил Замир Азизова РД-дин гьукумат, «Дагэнеерго» арадал атанвай гьалдикай хабардарна. Ахпа ам «Вологдаэнеерго» ПО-дин кьилин инженердин заместитель Андрей Немировскийдихъ галаз гьуьрушмиш хьана. И кардик Россетрин члехибуруни кьун кутуна. Нетихада пешекарри райондин агьалияр, идараяр электроэнергиядалди таьминарзавай сетар пайгардик кутуна, линияр цийибуралди эвезна, гужлу трансформатор эцигна.

Кьурагь МВД-дин отделенидин кьуллугьчияр патал еке комплекс, футболдин майдан ишлемишиз вахкана. Хуьрерин са шумуд школа бинедилай ремонтна. Аладашдин, Ашарин аялар патал - школырин, Хлежа ФАП-дин цийи дараматар ачухна. Бугьдатедедиз Мегьарамдхуьруьн райондин Цийи хуьрай физвай рекье кьирцана.

Районда дагьдин туризм вилик тухун патал шартлар тешкилзава. Гьакл маса хилерани дегишвилер твазва, агьалийрин яшайиш хьсанрзава.

Райондин центр Кьурагьрин хуьр я. Инсанри квалин кьайда, низам, агьвал гьаятдилай чир жема лугьудайвал, райондиз санлай кьимет гунни райцентр авай гьалдилай аслу жезва. Ана хьсанвилехъ гьихьтин дегишвилер кьиле физва? Аваданламышунин месэлайриз гьихьтин фикир гузва? И суалриз жавабар жагьурун патал чна и йикьара Кьурагьрин хуьруьн администрациядин кьил **Абдурагьим Абдулазизович РАМАЗАНОВАХЪ** галаз сьубетна.

— Чаз авай малуматрай, вун пуд йис идалай вилик, хуьруьнвийри сес гана, администрациядин кьилин кьуллугьдал хьана. Идал кьведальди вун квел машгул тир? - хабар кьуна чна.

- Кьурагьа юкьван школа, гьуьгьунлай Хасавюртдин хуьруьн майишатдин техникум куьтягьна, Польшада Советрин Армиядин танкарин частара кьуллугьна. Райондин налогрин инспекцияда кваллахна. Гьа са вахтунда, зегьметни члугьваз, Махачкьаладин международный праводин институтда юриствилин пешени кьачуна. И члугь Советрин Союз чуклурнавай, улкьведа базардин экономика гегьеншарзавай. Фикир-хиял авурла, жуван кар ачухунихъ хийир жедайди кьатлана, бизнесдин рекье гьатна. Дагьстандин базарриз моторар, насосар,

ва гьа и жуьредин маса тадаракар хкиз, маса гунал машгул хьана. Жуван туьквенни ачухна.

Яшамин Махачкьалада жезвайтлани, датлана хуьрени авайди тир. Спортдин мярекатар тухуник жуван кьун кутазвай. Райондин кьилевайбурузни зи краикай хабар авай. Абуру ва хуьруьнвийрини заз сечкира иштиракун теклифна. За разивал ганатлани, гьалибвал зи пата жедайдахъ агьунвачир. Гьелбетда, за хуьруьнвийриз бязи крар авун хиве кьунай.

— Мисал яз, гьар йисуз са куьчеда кьир цун...

- Эхъ, гьа карни хиве кьурди я. Гьик лагьайтла, гьар марф, сел кьвайила, тикдик квай куьчейрин шим, накьв, зирзбил

агьадавай куьчейрихъ, майдандихъ ахмиш жезвай. И татугайвилин вилик пад анжах куьчейра кьир цуналди кьаз жедай. И месэла райондин администрациядизни хьсандиз чизвай. Гьавилля муниципалитетдин кьил Замир Азизован иштираквални аваз, чна Квелцик, Кьилин ва Салманован куьчейра бетон туна. Вучиз бетон лагьайтла, кьир фад хазва, тлехтлех жезва ва куьче татугай гьалдиз кьезва. Лугьун лазим я хь, анра яшамин жезвай агьалийрини куьчейр фад кутугай гьалдиз гьуник чпин пайни кутуна. Будай ва Сулейман Будаеври чпин патай хейлин цемент, раьун сеткаяр гана. Агьалийри нубатдалди устарар нисинин хуьрекралди таьминарна. Устарар, фьялеяр абурулай пара рази яз амукьна. Кцар патай атанвай устарри гьейранвилелди хиве кьунай: «Чав икьван мугьманпересвилелди маса санани эгечайди туш?». Сагьрай чи хуьруьнвийр. Абурулай зунни рази я.

— Кьурагьиз Дагьстан Республикадин Кьил Сергей Меликов атайла, ада куьне зирзбилдин месэла гьалнавай кьайдадин тарифнай ва масабурузни квелай чешне кьачуниз эвернай. Ам гьихьтин кьайда я?

- Эхъ, куьне хьсан рикел хкана. Хьайи кар я. Ина лугьудай хьтин еке сир авач. Зирзбил, клеви амукьяр вегьезвай бакар алай чкайрал гьихьтин ни, анрал гьикьван вет-твет, гьайванар квалти жедатла, виридаз чизва. Бакар ярхарни

ийизвай. Ихьтин гьалдин вилик пад кьадай рехъ жагьана чаз. Кланик автомашиндивай кьез жедай кьваларин кьваларал еке контейнер эцигна, зирзбил гьабуроз вегьезва. Махсус машин кьезва, контейнерин кланик акьвазва ва вири зирзбил гьадаз ичлрзава. Райондин администрациядиз и жуьредин контейнер мад кьве чкадал эцигиз кланзава. Са куьчедани амукьайрин гелер тежедайвал.

— Исятда республикада туризм вилик тухуниз еке фикир гузва. Кьурагьни кьадим тарих, надир чкаяр авай хуьр я. Идакай менфят кьачуз жезвани?

- Тамандиз - ваь. Амма чна сифте камар кьачунва. Хуьруьхъ, райондихъ

дагьдин, эко - ва этнотуризм вилик тухудай мумкинвилер ава. Сифте кам яз, чна Кьурагьрин Квелцин синел хуьруьз ва кьуд патан гуьзел шиклриз килигдай майдан имарат туькьурнава. И карда чаз республикадин туризмдин ва халкьдин художественный сеняткарвилерин министрдин заместитель Нариман Рамазановани куьмекна. Райондин администрацияди туризмдин жигьирар, рекьер кутадай, ачухдай планар туькьурзава. Чун абуру кьилиз акьудун патал алахьна кланда. Идахъ галаз алакьалу тир еке планни ава. Дагьдай Ахцегьиз кьван рехъ тухун. И проектдин тереф РФ-дин Госдумани депутат Хизри Абакаровани хвена. Ихьтин рехъ хьайитла, неинки Кьурагь, Агьул, Хив, Стлал Сулейманан, Ахцегь, Рутул районриз фидай мензилар куьруь жеда, гьакл дагьдин туризмдизни рекьер ачухда.

— Райондин центр мадни аваданламышуниз, агьалияр хьвадай михьи целди, газдалди таьминаруниз талукь месэлаяр гьик я?

- Хьвадай целди агьалияр таьмин я. Саки виридан квалериз цин линияр тухванва. Булахрал хьфинин чарасузвал амач. Газни вирида ишлемишзава. Хатасузвал таьминарунин мураддалди газдин линейрин турбаяр кьайдадиз хкана. Куьчейра, гьаятра михьивал хуьзва. Райондин администрациядин, республикадин гьукуматдин куьмекни галаз хуьре парк арадал гьайди, кьуза пата там кутудай фикирар ава. Са вахтара кьуза патан террасайра техилар битмишарзавай. 1960-йисара хуьруьн жегьилри са паюна багьни кутурди тир. Кье анаг там кутуниз лайихлу чка я. Аваданламышуниз талукь маса планарни ава, амма хуьруьн администрациядин бюджетдин мумкинвилер гзаф туш.

— Куьмекдин гьил яргьи ийизвай хуьруьнвийр, спонсорар авачни?

- Ава. Месела, Бабаев Заура Члур мисклиндихъ галай булах туькьур хьувуна. Гьажиев Гьадиди центральный мисклиндин вилик квай майданда кьир цана. Будаеври куьчейр кьайдадиз гьунин карда иштиракна. Куьлуь-шуьлуь куьмекар гузвай масабурни ава. Умуд кутаз кланзава хь, республикадилай кьече яшамин жезвай агьваллу хуьруьнвийри Кьурагь мадни гьурчег хьуник, туризм вилик тухуник чпин пайни кутада.

— Кьуй гьакл хьурай, Абдурагьим стха.

- Амин!

Кьурагь райондай хабарар

Хьсан чешне я

Хийир ЭМИРОВ

Донбассдин мулкар Украинадин миллетбазрикой аздазавай СВО-дин иштиракчийри эхиримжи гьафтейра кьазанмишзавай гьалибвилери Россиядин вири халкьар шадарзава. Неонацистрин гьилляй ахкьудзавай гьар са хуьр, шегьер махсус серенжем эхирдиз кьезва лагьай чал я.

Россиядин Яракьлу Кьуватрин кьушунрин гьалибвилерик дагьустанвийри, гьа гьисабдай яз Кьурагь райондин векилрини кутазвай пай гьевчиди туш. И муькьара райондин администрациядин кьил Замир Азизов махсус серенжемдай отпускдиз хтанвай **Жалал Алибеговахъ** галаз гьуьрушмиш хьана. Гьуьрушда райондин физкультурдин, спортдин ва жегьилрин крарин рекьяй управленидин начальник, Россиядин «Чун санал ала» проектдин райондин штабдин регьбер Рамиз Рамазановани иштиракна.

Ж.Алибегова райондин регьбердиз махсус серенжем кьиле физвай гьалдикай, вилик эцигзавай тапшуругьар дагьустанвийр тир офицерри, аскерри дирибашвилелди, жуьрэтлувилелди тамамарзавайдакай, чи ватандашар - Россиядин игитар махсус серенжемда авайбуруз хьсан чешне тирдакай лагьана.

- Зун Россиядин Яракьлу Кьуватри жуван хушуналди, икьрар кутлунна, фейиди я, - алава хьувунва виклеь аскерди. - Зи хейлин юлдаши махсус серенжемда иштиракзавай. Абуру авай чкада зунни хьун лазим тир. Ватандиз герек макьамда, гьукуматди звер гайила, жаваб гьик гудач! Зун хьтин бур махсус серенжемда агьзурралди ава. Отпуск куьтягь хьанмазди, зунни абурун патал хьфиди.

Замир Азизова дирибаш аскердиз Ватандиз намуслувилелди кьуллугь авунай сагьрай лагьана, гьалибвал гваз, сагьсаламатдиз хтун алхишна.

Юбилейдин шабагьар

Афгьанистандай советрин кьушунар ахкьудайдалай инихъ 35 йис тамам хьун улкьведа и вацра гегьеншидиз кьейдна. Жуьреба-жуьре мярекатар чи республикадани кьиле тухвана.

Кьурагь райондин администрациядин кьил Замир Азизова, РД-дин зегьметдин ва яшайишдин рекьяй вилик финин министрстводин районда авай комплексный центрдин директор Эльбрус Гьажиева Афгьанистандин вакьайрин 16 иштиракчидив юбилейдин медалар вахкана. Райондин физкультурдин, спортдин ва жегьилрин крарин рекьяй управлениди абуруз рикел аламукьдай пишкешар гана.

- Интернациональный буржи тамамариз, Афгьанистандиз куьмек гуз фейи куьне моджахедрихъ, террористрихъ галаз виклегдаказ женгер тухвана, командиррин тапшуругьар утквемвилелди кьилиз акьудна. Бязи чи кьегьалар, гьайиф хь, ана телеф хьана. Куь ва абурун игитвилер чна садрани рикелай алуддач. Куьн акьалтзавай несилдиз чешне я, - лагьана З.Азизова.

СтIал Сулейманан - 155 йис

СтIал Сулейман -
Москвада

«СтIал Сулейман неинки Дагъустандин халкъдин сад лагъай шаир, гъаки вичикай саки вири дунья рахай сад лагъай дагъустанви шаир я...»

Сергей МЕЛИКОВ, Дагъустан Республикадин Кьил

Хазран КЪАСУМОВ

Шаирар гъар жуьрединбур ава. Бязи шаирар амачирла, абурун тIварарни, шиирарни амукъдач. Маса шаиррин эсерар, чеб амачирлани, мидаим яз амукъда. Тамам асирра. Ихътинбурук СтIал Сулейманни акатзава, адан жавагъирар хътин эсерарни.

СтIал Сулейман вичел чан аламаз машгур хъайи шаир я. 1934-йисуз Москвада кьиле фейи СССР-дин писателрин 1-съездилай гуьгъуьниз адан тIвар неинки Советрин Союзда, гъаки къецепатани машгур хъана. Адан шиирар «Правда», «Известия» ва центральный маса газетрин чинриз акъатиз хъана.

Москвадиз писателрин съезддиз физвай СтIал Сулейманаз поездда Гьамзат ЦIадасади лугъуза:

- Килиг, Сулейман, ваз ана рахаз кIан жемир, анаг ваз Агъа СтIал, Къасумхур, гъатта МахачкIалани туш. Ам Москва я. Вун ва вири Дагъустан беябур жеда.

- Гьамзат, вавай и поезд кьулхъди элкъуьриз хъедани? - са арадилай хабар къазва Сулеймана.

- Вучиз, Сулейман?! - мягътел яз жузуна Гьамзата.

- Жува фикир ая. Вавай, Москвадиз фена, съездда иштиракна, яб акална, хквез жеда. Вучиз лагъайтIа, вун Гьамзат я. Завай, фена, вири уьлкведиз Дагъустанда савадсузвал михъиз тергнава лугъун тавуна хквез жедач. Жедач! Зун Сулейман я къван. Масакиа вучиз фида?

* * *

СтIал Сулейман 1934-йисан 22-августдиз СССР-дин писателрин съезддин пакаман заседанидал рахана. Максим Горькийдин тIалабуналди Сулейманан рахунар Алексей Суркова урус чIалаз таржума авуна. Сулейман рахай гафар нянин заседанидал Владимир Безымянскийди клелна. Им еке агалкъун тир!

Гуьгъуьнин юкъуз СтIал Сулейманан шкил ва рахунар «Правда» газетдин 1-чина гана. Им дагъустанвикай «Правда» газетда гайи сад лагъай макъала тир...

СтIал Сулейман съезддал рахайдалай гуьгъуьниз 9-юкъуз, яни 1-сентябрдиз, съезддал эхиримжи гаф Максим Горький рахана. 400 делегатдин арадай ада анжах СтIал Сулейманан тIвар рикел хвена, ам «XX асирдин Гомер» я лагъана ва СтIал Сулейман хътин инсанар хуьниз эвер гана.

1935-йисуз СтIал Сулейман Москвада къвед лагъай сеферда хъана, ада СССР-дин писателрин Союздин пленумда иштиракна. И вахтунда меркезда кIвенкIвечи малдаррин Виросоюздин совещание кьиле физвай, аниз СтIал Сулейманазни теклифнавай.

Совещанида СССР-дин кьиле авай ксари ва гьукуматдин членрини иштиракзавай. Сулейманаз гаф гана. Ам вичиз лап хъсандиз чизвай азербайжан чIалалди рахана. И чIал совещанида иштиракзавай Иосиф Сталиназни чизвай. Ада Сулейманаз вичин патав президиумдиз теклифна. Адетдин хабарар кьурдалай гуьгъуьниз Сталина Сулейманавай адаз вуч кландатIа жузуна.

- Са затIни, - жаваб гана Сулеймана.

- Гьич са затIни?

Шаир секинвилелди Сталиназ килигна. Са арадилай ада лагъана:

- Яз са тIалабун ава. Эгер квез, юлдаш Сталин, четин туштIа, Къасумхурел консервирай завод эцигунин карда кумек гуз жеда тIа?

Сталин хъуьрена.

- Эгер им халкъдин шаирдиз лап важиблу ятIа, вучиз эцигиз жедач къван? За гъахътин тапшурогъ гуда. Квез хиве къазва.

Сталина вичи гайи гаф кьилизни акъудна: Къасумхурел консервирай завод эцигна.

Сугъбетдин эхирдай Сталина СтIал Сулейманавай гъар гъихътин хъайитIани са шиир клелун тIалабна. Сулеймана вичивай жедайвал урус чIалалди клелна:

Там, где край был дик,

Там шумит арык.

Где шумел арык,

Там пасется бык,

А где пасся бык,

Там поёт старик.

Сталиназ шиир гзаф бегенмиш хъана. Трубкада тунвай пIапIрус чIугваз-чIугваз, ада кьилин ишарадалди разивал кьалурна.

- Анжах и шиир за хъейди туш, - лагъана СтIал Сулеймана.

- Вуж я? - хабар кьуна Сталина.

- Урусрин са шаир. Амма гъа шиир закай кхъенвайди я. Ада вичи заз лагъана.

Гуьгъуьнлай малум хъайивал, шиирдин автор Осип Мандельштам тир. Гъакъикъатдани, ада и куьруь шиир СтIал Сулейманаз бахшнавай.

Хазран КЪАСУМОВ

И йикъара «Куьредин хабарар» газетдин редакциядиз зи патав вичи хейлин йисара СтIал Сулейманан райондин культурадин отделдин начальник яз кIвалахай, алай вахтунда, лайихлу пенсияда аваз, Къасумхурел яшамиш жезвай агъахъартасви Тажидин Рамазанов атана.

- Дагъустандин халкъдин шаир

СтIал Сулейманан 155

йис тамам хъунихъ галаз

алакъалу яз вуна газет-

да кхъизвай макъалаяр

за дикъетдивди клелзава

ва Къасумхурьун теле-

виденидай кьалурзавай

передачйризни килигза-

ва, - лагъана Т. Рамаза-

нова. - И баркаллу крарай

вун сагърай! Заз вавай ха-

бар къадай са карни ава:

ваз СтIал Сулейманан ма-

шиндал кIвалахай кас вуж

ятIа чидани?

«М-1» маркадин машин чи йикъара

XX асирдин Гомеран
машин ва шофер

Зи шаклувал къатIай Т. Рамазанова са геренда кисна акъваздайдалай кьулхъ алава хъувуна: «Сулейманан машиндал шофер яз кIвалахайди зи рагъметлу дах Абдулнетиф я».

Мумкин я, и кар гзаф маса инсанризни, иллаки жегилриз, чир тахъун. Итижлу кар я.

Тажидин Рамазанова ихтилат авурвал, адан дах Абдулнетиф 1906-йисуз Агъа Хъартасрин хуьре дидедиз хъана. СтIал Сулейманаз улакъ гайи сифте йикъарилай ада шаирдин «М-1» маркадин машиндин шофер яз кIвалахна.

- Дахдин тIвар Абдулнетиф тиртIани, районда адаз вирида «Халу» лугъудай, и гаф адан къвед лагъай тIварциз элкъвенвай, - давамарзава ихтилат Тажидин Рамазанова - СтIал Сулеймананни чи дахдин арада дуствилин алакъаяр авай. 1934-йисуз СССР-дин писателрин 1-съездда иштиракна хкведайла, СтIал Сулеймана дахдиз, Москвадин туьквендай маса къачуна, костюмар хканай. Абуьр дахди дамахдивди алукидай. Гъа костюмар чи кIвале лап жедалди амай.

1937-йисан 23-ноябрдиз СтIал Сулейман рагъметдиз фейидалай кьулхъ Абдулнетиф Рамазанова Къасумхурьун консервирай заводда ва III-Интернационалдин тIварунихъ галай колхозда шофер яз кIвалахун давамарна. А. Рамазанован шкил райондин Гуьрметдин доскадиз акъуднай.

Тажидин Рамазанова ихтилат авурпакадин юкъуз зун Агъа СтIалдал, XX асирдин Гомеран КIвал-музейдиз, фена ва анин илимдин кьуллугъчи Фейзудин Мамедовахъ галаз гуьруьшмиш хъана.

- Инсанри «Эмка» лугъуз хъайи «М-1» маркадин машин СтIал Сулейманаз советрин гьукуматди 1935-йисуз гайиди я, - лагъана Фейзудин Мамедова. - Машиндин шоферни гъа вуна лугъузвай «Халу» - Абдулнетиф тир. Гъа 30-йисар Дагъустанда советрин гьукум мягъкем жезвай, хуьрера колхозар тешкилзавай вахт тир. Колхозар тешкилуни кIвалах вилик тухун, халкъ гъавурда тун патал СтIал Сулейман гъа «М-1» маркадин машинда аваз Кьиблепатан Дагъустандин гзаф хуьрера хъана. Сулейманаз халкъдин арада еке гуьрмет, адан гафунихъ еке къуват авай. Гъавилляй лугъуз жеда хьи, дагъдин хуьрера колхозар тешкилуни

СтIал Сулеймана еке пай кутуна. Идалайни гъейри, гъа йисара машина са артух авайди тушир. Гъавилляй машиндикай районда кардик квай идарайрин чIехибуруну менфят къачур дуьшуьшар хъайиди я. СтIал Сулеймана садзани ваь лугъудачир.

Чин пата гуьзгуюр туна, гуьрчегдиз туькьурнавай кьурок музейдин экспонат яз эцигнавай машин винел патан акунрай лап хъсан гьалда ава, на лу-

СтIал Сулейманан машиндин шофер хъайи А. Рамазанов

гъуди, ам мукъвара заводдин конвеердилай алуднавайди я.

- 2016-йисан Яран суварин йифиз музей цIай яна кайила, СтIал Сулейманан машинни канай, - давамарзава ихтилат Фейзудин Мамедова. - Са йисан къене, бязи лезги баркаллу рухвар вилик экечIна, шаирдин КIвал-музей арадал хкана. Шаирдин машин арадал хкуниз пулдин такъатар чи халкъдин баркаллу руш Фируза Керимовадин мергъяматлувилин «Территория добра» фондуну чара авуна. Машин ремонт хъувурди, кье чаз акъазвай гьалдиз хкайди Агъа СтIалдин хуьрряй тир устIар Маидин я. Абуьруз СтIал Сулейманан гуьзел чIаларал-жавагъиррал рикI алай гъар са касди сагърай ва аферин лугъуза.

Мадни, чун шагъид хъайивал, вири республикада, районда хъиз, «Ширатдин Меккада» - Агъа СтIалдал, шаирдин КIвал-музейдани СтIал Сулейманан 155 йис тамам хъуни сувариз гъазурвилер акъазва.

Шаирдин юбилей республикадин дережада кьиле тухунай СтIал Сулейманан КIвал-музейдин директор Лидия Стальскаяди, илимдин кьуллугъчи Фейзудин Мамедова Дагъустандин Кьил Сергей Меликоваз, СтIал Сулейманан райондин кьил Саид Темирхановаз, РД-дин культурадин министр Зарема Бутаевадиз ва и кардик пай кутазвай вири юлдашриз сагърай лугъуза.

«Лезги прессадин цѝирер»

Агьмед МАГЪМУДОВ

20-февралдиз ДГПУ-дин Дагъустандин филологиядин факультетда ДГУ-да ва ДГПУ-да лезги члал чирзавай студентрин арада лезги публицистикадай «Лезги прессадин цѝирер» къвед лагъай конкурс кыле фена. Мяркятдин тешкилатчийрин арада Алкъвадар Гьасанан тѝварцѝихъ галай медениятдинни марифатдин центр, лезгийрин милли медениятдин федеральный дережадин автономия (ФЛНКА) ва «Лезги газетдин» редакция авай.

гъайиф хьѝ, абурун члехи паюниз «Лезги газет» шумуд чиникай ибарат ятла, лезги члалал аялар патал акъатзавай журналдин тѝвар, Гъажибег Гъажибегов вуж кас тиртла чизвачир. И делилди абуру лезги пресса кел тийизвайдан гъакъндай шагидвалзава. Чи фикирдалди, амайбуру кел тавуртлани, чпин уьмуьр члалан муаллимдин пешедихъ галаз алакьалу авунвайбуру хайи члалал акъатзавай изданияр келун чарасуз я.

Гъалибчияр хъядайла, асул фикир текст тукьуьр хъувунвай ва макъала кхъенвай къайдайриз ганвай. Икѝ, нетижада 1-чкадиз ДГУ-дин 3-курсунин сту-

Къейд ийин хьѝ, конкурсдин асул макъсад лезги члал чирзавай студентрин арадай публицистикадин рекъяй алакьунар авайбуру винел акъудун ва абуру лезги члалал акъатзавай изданийрин редакцияриз кѝвалахал желб авун я.

Цѝи конкурсда 27 студентди иштиракна. Абуруз лезги публицистикадай тестар, тукьуьр хъувун патал (редактировать) текст ва куьруь макъала кхъин патал тайин тема ганвай. Кѝвалахриз кѝмет гайдалай кьулухъ лезги студентрихъ публицистикадай гъихътин чирвилер аватла, абуруз хайи члал гъихътин дережада чизватла тайин хъана. Конкурсда иштираклай студентрикай гележегда лезги, урус члаларин ва сифтегъан классрин муаллимар жеда. Амма,

дентка Диана Бабаева (диплом, 30 агъзур манат), 2-чкадиз ДГПУ-дин 2-курсунин студент Мурадали Улубегов (диплом, 20 агъзур манат), 3-чкадизни пуд кас - ДГПУ-дин 3-курсунин студентка Милена Агьмедова, ДГПУ-дин 4-курсунин студентка Назилия Магьмудинова ва ДГУ-дин 3-курсунин студентка Зурият Аразова (гъар садаз - дипломарни 10 агъзур манатдин къадарда аваз пулдин пишкешар) лайихлу хъана. Абуруз гъакъни Мансур Куьревидин «Етим Эмин. Цѝувай куз тахъай цларар» ктабарни гана.

Къейд ийин хьѝ, конкурсда кѝвенкѝвечи чкаяр куьр студентрихъ галаз «Лезги газетдин» редакцияди алакьаьяр хуьда, абуруз жуьреба-жуьре тапшургуьр гуда. Милли прессада кѝвалахиз абуруз хуш жедайдак чна умуд кутазава.

Кѝелзавайбурун арада акъажунар

Къагъриман ИБРАГЪИМОВ

20-февралдиз Дербент шегьерда, Лезгийрин Стлал Сулейманан тѝварцѝихъ галай госмуздрамтеатрда мергъяматлувилин «Возрождение Дербента» фондунин куьмекдалди шегьердин мектебра кѝелзавай аялрин арада ХХ асирдин Гомер Стлал Сулейманан эсерар хъсандиз кѝелунай тешкилнавай конкурс кыле фена.

Стлал Сулейман дидедиз хъайидалай инихъ 155 йис тамам хъуниз талукъарнавай мяркат, иштиракчийрихъ агалкъунар хъун алхиш авуналди, Лезги театрдин директор, журидин председател Динара Эминовади ачухна. Фондунин крар идара ийизвай директор, шаир ва алим Азиз Мирзебегова кватл хъанвайбуру конкурсдин шартларихъ галаз танишарна.

Конкурс, сифтегъан ва члехи классра кѝелзавай аялар къве дестедиз пайна, кыле тухвана. Иштиракчийрин къададар 30-дав агакънавай.

Журидик квайбурун арада Лезги театрдин директор Динара Эминова - председател, театрдин кылин режиссер, РД-дин лайихлу артист Казбек Думаев, РД-дин искусствойрин лайихлу деятель, композитор, «Лезги газетдин» хсу-

си мухбир Къагъриман Ибрагъимов, Дербентдин педколледждинни Белиждин гимназиядин лезги члаланни литературадин муаллимар тир Рагнета Алибегова ва шаир Гъулангерек Ибрагъимова авай.

Нетижада сифтегъан классрин дестедай 1-чкадиз Фарид Къурбанов (СОШ №13, 2-кл., муаллим В.Къасумова), 2-чкадиз Мегъамед Азизов (СОШ №11, 2-кл., муаллим Н.Бабаева) ва 3-чкадиз Азиза Гъасанова (гимназия КМ, 3-кл., муаллим А.Уружева) лайихлу хъана. Члехи классрин дестедай 1-чка Муьгъуьдин Гъасанова (гимназия КМ, 7-кл., муаллим Т.Магьмудова) 2-чкаяр Рейгъан Семедовади (гимназия КМ, 7-кл., муаллим Г.Адаева) ва Зульминат Къазиагъмедовади (2-нумрадин гимназия 5-кл., муаллим А.Магьмудова), 3-чкаяр Имам Къурбанова (СОШ № 13, 8-кл., муаллим Л.Савзиева) ва Амина Сеидовади (СОШ №15, 11-кл., муаллим Р. Алиева) кьуна.

Кѝвенкѝвечи чкайриз лайихлу хъайи аялривни абурун муаллимрив гъар садаз 1-чкадай - 10, 2-чкадай - 7 ва 3-чкадай 5 агъзур манатдин къадарда аваз пулдин пишкешар вахкана.

Чкаяр тахъай аялрик, гъар садаз агъзур манат гуналди, гъевес кутуна. Муаллимрин зегъмет сертификат гуналди къейдна.

12 лагъай сеферда

Агьмед МАГЪМУДОВ

21-февралдиз Стлал Сулейманан районда лезги члалан месэлайриз талукъарнавай илимдинни тежрибадин 12-конференция кыле фена. Цѝи ам Дагъустандин халкъдин шаир Стлал Сулейманан 155 йисан юбилейдиз талукъарнавай.

Конференция гатлундалди вилик республикадин жуьреба-жуьре районрайни шегьеррай хтанвай мугъманар Гъажи Давуд Ширвандин хан яз тестикъ хъайидалай инихъ 300 йис тамам хъуниз бахшнавай, Мелик-Мамед Агъабалаева янавай шикилрин выставкадиз килигна.

Гуьгъуьнлай вири конференция кыле физвай залдиз фена. Медениятдин макандин фойеда, залда авай ХХ асирдин Гомеран уьмуьрдинни яратмишунрин рекъиз, лезги члалаз, милли медениятдиз, халкъдин адетриз талукъарнавай стендри, жуьреба-жуьре экспонатри чпел фикир желбзавай.

Конференция райондин кыл Саид Темирханова ачухна. Ада, иштиракчийриз Дидед члалан международный югъ мубаракна, мяркатдин асул макъадрикай, адахъ авай метлебдикай ихтилатна. Гуьгъуьнлай лезги члалан месэлайриз талукъарнавай докладар гъаз «Лезги газетдин» кылин редактор Мегъамед Ибрагъимов, Дагъустандин халкъдин артистка Фаризат Зейналова, Стлал Сулейманан Кѝвалин-музейдин илимдин кьул-

лугъчи Фейзудин Мамедов, Дагъустандин писателгирин Союздин лезги секциядин регъбер Максим Алимов, Тахо-Годидин тѝварцѝихъ галай институтдин илимдин кьуллугъчи Жаклина Мейланова, «Дагъустан» РГВК-да эфирдиз акъатзавай «Вахтар ва инсанар» передача тухузвай Владик Батманов, филологиядин илимрин кандидат Азиз Мирзебегов, «ССР» ООО-дин генеральный директор Навои Бутаев, лезги члалан муаллим, шаир Гъулангерек Ибрагъимова, Мегъарамдухуьруьн школа-интернатдин директордин заместитель Алаудин Саидов, Алкъвадар Гъасанан музейдин директор Гуьсейн Гуьсейнов ва масабур рахана. Абурун докладдин арада мектебра кѝелзавай аялри - конкурсрин гъалибчйри - Стлал Сулейманан шаирар кѝлна.

Гъар йисуз адет хъанвайвал, цѝини мергъяматлувилин «Умуд» фондунин патай анин директор Савин Велиева хайи члал хуьнин макъсаддалди районда кыле тухвай конкурсрин, олимпиадайрин гъалибчйирив - муаллимривни аялрив, мектебрин коллективрив пулдин пишкешарни гуььрметдин грамотаяр вахкана. Ада гъакъни фондунин тешкилатчи, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Имам Яралиеван патай конференциядин иштиракчийриз члалан сувар мубаракна ва фондуни идалай кьулухъни хайи члал хуьник пай кутазавайбурун зегъметар пулдин пишкешралди къейддайдак лалгъана.

Тебрикдай кар я

Чн мухбир

Хайи члал хуьнин месэлайрив Ахцегъ райондани тешкиллудаказ гечлун шад жедай кар я. Икѝ, райондин образованидин управленидин кыл, филологиядин илимрин кандидат Халидин Эльдарован гафаралди, лезги члал хуьнин ва вилик тухунин кѝвалах муниципалитетда махсус пландин бинедаллаз кыле тухузва. Кылди къачуртла, а планда хайи члалаз талукъарнавай мяркатар районда гъар вацра тешкилун къейднава.

22-февралдиз Ахцегърин 3-нумрадин юкъван мектебда «Хайи члалан виридалайни хъсан муаллим-2024» конкурсдин муниципалитетдин дережада аваз кыле фейи паюнин нетижаяр кьуна. Мяркатда райондин кыл Абдул-Керим Палчаева, Халидин Эльдарова, мектебрин директорри, муаллимри иштиракна. А.-К.Палчаева вичин рахунра хайи члал чирунихъ гъикъван еке метлеб ва акъалтзавай несилриз лезги члал чирунин карда муаллимрин хиве гъихътин еке жавабдарвал аватла къейдна.

Халидин Эльдарова хабар гайивал, хайи члалан виридалайни хъсан муаллим хкъгъун патал конкурс Ахцегъ районда цѝи сифте яз ихътин деражада аваз тешкилнавай. Акъажунрин нетижада 1-чка - Ахцегърин 1-нумрадин мектебдин муаллим Умхан Мисиевади, 2-чка - Ахцегърин 3-нумрадин мектебдин муаллим Тукъезбан Гъажиевади ва 3-чка Кьу-

рукаларин мектебдин муаллим Эсли Эльдаровадини Ахцегърин 2-нумрадин мектебдин муаллим Фатимат Сутаевади кьуна.

Конкурсда иштираклай вири муаллимрив - грамотаярни савкъатар, гъалибчидизни кѝвенкѝвечи чкаяр кьурбуруз алава яз пулдин пишкешарни гана: 1-чкадай - 50, 2-чкадай - 30 ва 3-чкадай (гъар садаз) 10 агъзур манат. Къейд ийин хьѝ, пулдин такъатар А.-К.Палчаевани мергъяматлувилин «Содействие и помощь» фондуни чара авунвай.

Гъакъикъатдани, зегъмет къейд авуни, руьгъ, ашкъи кутадай серенжемар къабулунни хъсан нетижаарни гуда. Ахцегъ райондани хайи члалан месэлайрив къайгъударвилелди гечлун тебрикдай кар я!

Хизандин йис

«Йисан месэла» конкурсдиз

Гьуьрметрин кьужахда

Хазран КЪАСУМОВ

Зун паталди кьудратлу ва зурба уьлкве жув яшамш жезвай Эминхурелай, СтIал Сулейманан райондилай башламыш жезва. Шайр Шамсудин Тагьирова лагьай гафар рикел кьезва: «Дуьньяда иер, гурчег чка-яр гзаф ава, амма аз виридалайни зи хайиди тир Камаррин хурь багъа я».

Зазни Эминхурь ала, багъа я. Яшайшдинни экономикадин рекьерай вилик фенвай, шегьрдиз ушар хьанвай анин кьилин девлет, гьелбетда, ана яшамш жезвай инсанар, гьуьрметлу хизанар я.

«Кьилди кьачур са хизандин бахтуникай санлай уьлкведин бахт арадал кьезва», - Президент Владимир Путина лагьай и гафар рикел аваз, и йикъара зун Эминхурьун администрациядин кьил Сабир Юзбекован патав фена, адаз хурьун гьуьрметлу са хизандикай макъала кьин зи фикир тирди лагъана.

- Дагьдин зонадай эвчинавай 6 хурьун - Ялцугьрин, Хутаргьрин, Хипитрин, Цицлерин, Къеанрин ва Бигеррин жематар, са хизан хьиз, дуствилелди, гьуьрметлудаказ яшамш жезвай хурьай ги хизандин тIвар кьан, гьидан - такьан? - лагъана ада.

ЮкIвар-чиплер ягьайдалай гьуьгьуниз чун зегьметдин ветеран, хурьун агьсакьалрин советдин член, «Хутаргьар» ва «Хутаргьвиар» ктабрин автор Исмаил Яралиевич Агьмедован хизандикай кьийдай фикирдал атана.

- Исмаил Яралиевичан хизан гьар са рекьай гзафбуруз чешне я, - давамарна Сабир Юзбекова. - Хурье кьиле тухузвай гьар са кардик и хизанди еке пай кутазва. Низамдин, ахлакьдин рекьерайни туьквей хизан я. Исмаил Яралиевични адан уьмуьрдин юлдаш Перизат Гьажигеовна гьуьрметлудаказ санал яшамш жез муьквара 50 йис тамам хьун - «кьизилдин мехьер» - кьейдна. Тарифлу хизан я, тамам очерк кьийдай.

Хурьун администрациядин работникарни галаз чун Агьмедоврин чехи хизандиз мугьман хьана. Диде-бубадин, гадаиринни сусарин ва хтурин арада авай хуш рафтарвал акурла, чазни шад хьана. Ихьтин хизанар гьар са хурьун, райондин, санлай жемиятдин бине, девлет я.

Исмаил ва Перизат Агьмедоврихь, абурун веледрихьни хтурлихь галаз чна яр-гьалди ихтилатар авуна.

Исмаил Агьмедов 1952-йисан 10-октябрдиз Хутаргьрин хурье Ватандин Чехи дявдин иштиракчи, гзаф йисара 17-партсездин тIварунихь галай колхозда малдарвиле кIвалахай Яралидинни саки 50 йисуз колхозда ва гьуьгьунлай «Аламинский» совхозда рабочивиле зегьмет чугур Аятхалуман хизанда дидедиз хьана. Ада 6 велед авай чехи ва гьуьрметлу хизанда тербия кьачуна.

9-класдал кьван Хутаргьрин школада келна. 1969-йисуз Кьасумхурьун 1-нумрадин юкьван школа акьалтIарай Исмаила 1970-1972-йисара Советрин Армиядин жергейра ГДР-да кьуллугьна.

1973-йисан 16-декабрдиз Исмаила ва ялцугьви Гьажигеован руш Перизата чпин сирер сад авуна.

Гьвечли чIавадай чилин кьадир аваз, зегьметдал рикI алаз чехи хьайи Исмаила гьуьгьунлай Дагьустандин хурьун майишатдин институт акьалтIарна, зегьметдин рехь «Зардианский» совхозда уьзумчивилин бригададин бригадирвиле кIвалахунилай

башламышна. Кьиле вичин кIвалах хьсандиз чидай жегьил пешекар акьвазай бригадади гьа сифте йисуз 91 гектардин уьзумлухрай 1000 тонн ципицлар кIватI хьувуна.

1979-йисалай совхоз чIай 2012-йисалди Исмаил Яралиевича «Аламинский» совхозда уьзумчивилин бригададин бригадирвиле (и йисара бригадади саки 100 гектарда цийи уьзумлухар кутуна), хата-сузал хурьин рекьай инженервиле ва эхиримжи 16 йисуз совхоздин профсоюздин комитетдин председателвиле намуслудаказ зегьмет чIугуна.

Перизат Агьмедовандин уьмуьрдин ва зегьметдин рехьни адетдинди я. Ада Эминхурьун (Аламинский) юкьван школа акьалтIарна, гзаф йисара хурьун гам-халича храдай фабрикада кIвалахна.

- КIвалахди шадвал кутадай гзаф хьсан йисар тир, - суьгьбетдик экечIава Перизат Гьажигеовна. - Хурьун кьилихь галай фабрикадин чехи дараматда 50-дав агакьна дишегьлийри зегьмет чIугвазвай, абурун чехи пай жегьил рушарни сусар тир. Чна «сафар», «тапанча», «ахцегь-чешне», «миг-рагь-чешне», «цуьквер-чешне», «пуд фу-рар», «табасаран», «хварасан», «дербент-чешне» ва маса чешнейрай халичар хразвай. Чи гамарни халичар кьецепатан уьлквейрани машгур тир, абур гьанризни ра-кьурзавай. Хизан хьайила, за 5-6 йисуз гамар хрунин кIвалах кIвале давамарна.

Эхиримжи вахтара, гзаф маса чкайра хьиз, Лезгистандин хурьерани халкьдин и сеняткарвал квахьуни, кьенин йикъара гамар храдай устIарар амукь тавуни, жегьил несилдиз гамарни халичар храз чир та-хьун Перизат Гьажигеовнадин гьуьгьулар хазва, ада гьайиф чIугвазва.

- Кье туьквенрай маса гузвай 20 палас-дихьни за жуван гьилералди храй са гам гудач, - лугьузва ада.

Исмаил Яралиевич ва Перизат Гьажигеовна лайихлу пенсияда ава, кIвалин, майишатдин крарал машгур я.

«Яшар - Аллагьдила, кьуьзувал жува-лай аслу я» гафар тикрардай Исмаил Агьмедов гьамиша кьайгуйрин яцIа ава. Эминхурьун агьсакьалрин советдин член,

жегьилрин насигьатчи яз, ада еке кIвалах тухузва. Адаз Эминхурьун эвчинавай вири хурьерин тарихни, бубайрин хьсан адетарни хьсандиз чиде. ИкI, И. Агьмедова 2019-йисуз Махачкьалада «Мавел» чапханада «Хутаргьар» тIвар алай ктаб чапдай акьудна. Ана хурьун тарихдикай, мулкарик-кай, булахрикай (абур Хутаргьа 32 авай), ту-хумрикай, адетрикай, агьалирин яшайиш-дикай, милли хурьерикай, Ватандин Чехи дяведа иштираккай хурьунвийрикай итижлу кьхьинар, делилар ава.

Исмаил Яралиевича гьуьгьунлай акьудай «Хутаргьвиар» ктабда и хурьун саки 100 касдин уьмуьрдинни зегьметдин рекьерикай кьхьенвай куьруь очеркар гьатнава.

- За кьхьенвай ктабар зи веледри, хтурли рикI алаз келзава, - лугьузва Исмаил Яралиевича. - Абуруз хурьун тарих хуралай чир хьанва. Ида, са шакни алачиз, жегьил несил ч тарихдал, бубайрин адетрал рикI алаз чехи хьуниз куьмекада. Зи ктабар хурьунвийрин кIвалерани ава.

Чахь галаз Агьмедоврин кIвализ Эминхурьун библиотекадин заведующий Алла Буржалиевани атанвай.

- Исмаил халу чи библиотекадин советдин членни я. Ада чаз кIвалахда еке куьмек гузва, библиотекади вичин ктабарни багьишнава, - лугьузва Алла Буржалиевади. - Библиотекада лезгийрин машгур писателринни шайрин юбилеяр кьейддайла, чIал ва адетар хурьуниз талукь мярекатар кьиле тухудайла, ада активвилелди иштиракзава, библиотекадин келзавайбуруз меслятар кьалурзава, Ватандиз, чи бубайрин адетриз ва-фалу хьуниз, дидед чIал хурьуниз эвер гузва.

И хизанда мугьманвиле авайла чна кьатIана хьи, Исмаил Яралиевичаз ва Перизат Гьажигеовнадиз бахтлувал гузвай асул чешме туьквей хизан, ферли веледар ва хтурлар я. Диде-бубади кьуд гадани са руш тербияламышна, уьмуьрдин шегьре-дал акьуднава.

Абурун чехи гада Малика яргал йисара Сургут шегьерда жуьреба-жуьре карханайра охранада кIвалахна. Ана яшамш жезвай муькуь гадаяр тир Вагифа (капитандин чинда аваз) ва Вадима УФСИН-дин кьурулушда кIвалахна. Алай вахтунда абур пенсияда ава. Руш Дианани вичин хизан галаз Сургутда яшамш жезва. Майил Эминхурье ава, майишатдин кIвалахрал машгур я.

Исмаил ва Перизат Агьмедовриз 13 хтурлди рикIин шадвал, кIубанвал гузва.

- Жуван хизандилай, веледрилай тариф авун туш, чаз кефи хун, векье гаф лугьун чидай кар туш, - лугьузва Перизат Гьажигеовнади. - Чи хизанда сад-садахь галаз «чан дах», «чан диде», «чан руш, свас» лугьуз рахазва. Чи кье свас маса миллетрин векилар я. Чна абурзун хизандин рафтарвилер, милли адетарни хурьеркар чирнава. Лап хьсандиз чир хьанвачIани, сусарни чахь галаз (алакьзавайвал) лезги чIалал рахазва.

...Чун Агьмедоврин чехи, гьуьрметлу хизанда хьайи кьвед-пуд сятдин вахт акуна-такуна акьатна. И хизандикай за гьуьгьунин йикъара са шумуд касдивай чпин фикирар лугьун тIалабна. Яргал йисара и хизандихь галаз дуствилин алакьяр авай Абдуразакь Закаржаева, «Аламинский» совхозда директор яз кIвалахай Сейфудин Маллаева, агроном Алимет Аллагьвердиева, Кьафлан Османова, РД-дин хурьун майишатдин лайихлу работник Алиммирзе Агьаммирзоева, хурьун АСП-дин пешекар Кьизилгуьл Мегьмедовади ва масабур чаз и хизандикай, кьилди Исмаил ва Перизат Агьмедоврикай хуш, разивилин келимаяр лагъана. Эхь, Низами Генжевиди лагьайвал, и хизан «бахтинни гьуьрметдин кьужахда ава».

Куь хизанда бахт, гьуьрмет, берекат мад-ни артух хьурай, гьуьрметлугур.

Сагьрай
лугьузва!

И муьквара кьисметди зун Астрахань шегьердиз ЧУЗ КБ «РЖД - Медицина» махсус центра-диз акьудна. Ина зун чи ватан-эгьли, бине Докьузпара райондин Миграгьрин хурьай тир илим-рин доктор, профессор, машгур

хирург **Элдар Абдурагьимович КЧИБЕГОВА** кьабулна. Гьам себеб яз, ана зи сагьламлилин гьал вири патарихьай ахтармишна, герек дарманар, сагьламвал мягкемардай асул рекьер теклифна.

Зи кьайгьуда и больницадин терапиядин отделенидин (заведующий - Маргарита Петровна Иванова) саки вири персонал, духтуррилай гатIунна, медсестрайрал кьведалди, вири сад хьиз, кIвачел хьана. Маргарита Петровнадиз за кьилди сагьрай лугьузвал!

Кьилинди ам я хьи, клиникада инсандин бедендин вири органар, паяр дериндай ахтармишдай алай аямдин лап цийи ва муракаб техника, технологияр, тадаракар кардик ква. Гьахьтин вини дережадин пешекаррини кIвалахзава. Заз чир хьайивал, Элдар Абдурагьимовичадай гьейри, ана хейлин маса дагьустанви алимрини, духтуррини - халисан пешекарри зегьмет чIугвазва. Абуру агьалирин патай гьуьрмет, авторитет кьазанмишнава. Хейлибурухь гьуьрметдин чехи тIварар ва госуларствондин маса шабагьар ава. Им дамагдай кар я. Абурухь саки вирибурухь галаз зун а йикъара танишни хьана. Абурун чирвилери, рафтарвилери, чпи чеб тухузвай тегьерди, студентрини алимри, духтуррини медсестрайри, куьмек канз атанвай начагьбуру, куьрелди, саки вирибуру чи ватанэгьлийрин ва санлай клиникадин кьиле авайбурун, пешекаррин гьакьиндай авур рахунар, чкадин газетрай, телевиденидин каналрай а йикъара (Россиядин АН-дин 300 йис кьейдзавайла) акур материалри зун гьейранарна. Сагьрай чеб вири!

Ина чи чехи Ватандин гзаф халкьарни веледри, дуствилелди, гьил-гьиле кьуна, кIвалахзава. Чахь, дугьриданни, чехи илим ва гьахьтин медицинадин, хьсан пешекарарни, рикI михьни инсанарни гзаф ава!

И чар кьхьиналди, заз неинки са Астраханда устадвилелди кIвалахзавай, гьакI чи Ватандин вири пилера зегьмет чIугвазвай кьегьал рухвайризни рушариз сагьрай лугьуз канзава.

«Лезги газет» келзавай дустаризни, эгер са гьихьтин ятIа начагьвилери, уьзурри кьек кьалабулух кутазватIа, халисан пешекаррин патав вахтунда фин меслят кьалурзава. Чи газет вирирра келзава, адаз гьуьрметзава!

Чини саламралди, Дербентда яшамш жезвай миграгьви Изафер Мисенович НУРАГЬМЕДОВ.

Ахцегъар - туризмдин меркез

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

(Эвел - 7-нумрада)

Октябрдин революциядин вакъийрин нетижада урус аскерри Ахцегъа тади галда чпин итижар турдалай къулхъ къеле са къадар вахтунда иесисуздаказ амукъна. Ахпа гуьгъунин йисара ада районэглийриз гъар жуьреда къуллугъзава: 1920-1930-йисара цийи гьукумдин дустагъхана яз, Ватандин Чехи дявединни адалай гуьгъунин йисара аялрин квал-интернат яз, 1950-1960-йисара школа-интернат, 2-нумрадин мектеб, пионерлагерь яз. Гуьгъунлай 1970-1980-йисара къеледин мягъкем цлара Дербентдин «Электросигнал» радиозаводдин ва 2000-йисара инсанрин гъар йикъан игътияжринни эцигунрин материалрин карханаар хъана. Советрин Союз чклайдалай къулхъ тарихдин па-

ханва. Къве мертебадин къилин дараматдин къавара яд гъатзава, килиса ацахъзава, офицеррин квалер хаталу гъалдиз къевезва, къве гектар къван баркаван чил къалгъанрини вергери къунва... Развилелди къейд ийин: тарихдин ва дяведин архитектурадин и зурба имарат туькьур хъувунив эгечнава. Ам нубатдин сеферда ва яргъалди халкъдин къуллугъда жедайдак умуд кутазава.

Ахцегърал абур хкунин программадин бязи месэлайрикай

Ахцегърин чими дарман ятарин санитарий-гъамамар реконструкция авун.

Райцентрадин магълейрин куьгъне мискинар туькьур хъувун.

Къелез хев дагъда Шарвилдиз памятник хкажун. РФ-дин лайихлу художник Шариф Шагъмарданова 6 метрдин къакъан памятник гъазурнава.

Ахцегъ райондин къадим тарихни девлетлу меденият райжавай ктабар чапдай акъудун.

Алай вахтунда Ахцегърин ООШ-дин дарамат вичин сифтегъан мурад-метлебда, яни Мирзе Али къазидин медреса ва ктабхана яз туькьур хъувуна, кардик кухтун ва школа патал цийи дарамат эцигун.

Ахцегърин тарихдин пай ана юкъван

асиррин архитектурадин ансамбль-акунар хвена туькьур хъувун. Туризм артмишун патал аквалтлай важиблуди тир и месэладив эгечнава: Ушехънарин, Хъваскаррин магълейрин чиле раган къван тунва ва ик мад.

Райцентрадал алай «Самур» мугъманхана ахлудна, адан чкадал вири къулайвилер авай ва вичин вилик светомузыкадин еке фонтан квай 4 мертебадин хъсан мугъманхана эцигъзава. Ам гъилевай йисуз ишлемишиз вахкудайвал я. Эцигунрин майдан гегъеншарун патал анал алай куьгъне квалер чукьур хъувуна, абурун иесияр яшайшдин цийи квалер хгуналди рази хъувунва.

- Районэглияр хъвадай миьхи целди таъминарун патал «Лаалан (Рутулрин вац) - Ахцегъ» цин турба гъун. Адан 340 млн манатдин проект экспертизадай акъатнава, къвалахрив эгечзава.

Чкадин «Ахцегърин ичер» бренд-дамак арадал хкун патал 200 гектардин майданра виниз тир бегъерлувилдин ичин багълар (адакай 50 гектар - 2024-йисуз) ва 60 гектардин ципицлукхар кутадайвал я.

Межидован тварунихъ галай аялрин яратмишунин квал (ДДТ) ва Хасбулат Аскар-Сарыджалин тварунихъ галай художественный школа патал кутугай цийи дараматар эцигун.

Ахцегъа 400 аялдин (100 чкадин общечитини галай) школа-интернат эцигун.

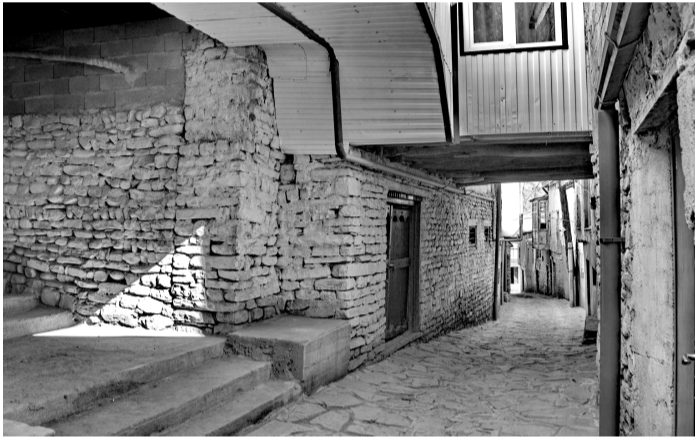
Районда гамар-халичар храдай искусство ва халкъдин гъилин-тупун маса сеняткарвилер арадал хкун.

Уста Идрисан муьгъ (ци адан 100 йисан юбилей я!) ва адан къилихъ галай Гъвейи кимин майдан аваданламишун.

Туриствилин къурулуш гегъеншарун ва ик мад.

Хъсан эвел - им кардин са пай я лугъуда. Акъазвайвал, район абад ва жемят хушбахт авунин хъсан крарив райондин къиле авайбур активнидаказ эгечнава. Ида, гелбетда, жемят руьгъламишна, пакадин хъсан

йикъахъ-гележегдихъ адан инанмишвал артухарзава. Эхъ, бажарагълу, баркаллу чи рагъметлу бубайрин гъилин имаратарни гуьмбетар хуьналди, туькьур хъувуналди ва районда халкъдин экономикадинни яшайишдин метлебдин дараматар эцигуналди, ина неинки туриствилин бизнес, къурулушар арадал гъизва, гъакни, къилинди, аквалтзавай жегъил несил милли тарихдинни медениятдин месэлайрикъзава, абур ватанпересвилдин руьгъдаллаз тербияламишзава. Ихътин зурба крарик къил кутуна, абур бажармишзавай райондин къиле авайбуруз, регъбер Абдул-Керим Палчаеваз, гъак багъри ватандихъ рик кузвай жумарт къегъал рухвайриз районэглийри риклин сидкъидай сагърай лугъузава.

Чиле къван тунвай куьгъне магъле

Ахцегърин къеледин къазармаяр

Девирдин истемешунрив къур ва махсус холодильникралди тадаракламишнавай емишрин гъамбархана эцигун.

Хуьрерин клубар (СДК), къайдадиз хкана, тадаракламишун.

Калукани Цуругъа цийи школани аялрин бахча ва Ахцегъани Луткуна аялрин бахчаар эцигун.

Дагъустандин халкъдин писатель Къияс

Гъакъи - къулай къайдада

«Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-ди агъалийриз ишлемишнавай газдин гъакъи арада мензил авай (онлайн) къайдада гун теклифзава. И кар, кваллин къеняй экъеч тавуна, мобильный приложенидин куьмекдалди саки пуд декъикъада гъик къилиз акъуддатла, гъадакай чун агъадихъ рахада.

ПЛАТИТЕ ЗА ГАЗ БЕЗ КОМИССИИ ЧЕРЕЗ ЛИЧНЫЙ КАБИНЕТ АБОНЕНТА

Служба доступна на сайте www.gazprom.ru и в мобильных приложениях: «Газ Онлайн» в App Store, «Газ Онлайн» в Google Play, «Мой Газ»

Яшайишда ишлемишнавай газдин гъакъи гун патал нагъд пул галачир къайдадикай садрани менфят къачун тавур ксариз чна и кар смартфонар ва планшетар паталди тир «МойГАЗ» ва «Газ Онлайн» приложенирин, гъакни компьютердин ва я ноутбукдин куьмекдалди «Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-дин сайтда (www.mkala-mrg.ru), «Хсуси кабинет» ачухна, къилиз акъудун теклифзава.

Арада мензил аваз къвалахзавай къуллугъдин куьмекдалди муьштерийривай, къвалай къежел экъеч тавуна, вичи виликдай гайи пулуни гъакъиндай делилар ахтармишиз, вич гъикъван буржлу ятла чириз, ишлемишнавай газдин къадар гъисабдиз къачузвай тадаракрин делилар идарадив агъакъариз, гъакни газдин гъакъи винел къил татана, гуз жеда. Приложенида хсуси майдан ачухунин (регистрация) къвалах къулайди авун патал чна и кардин гъар са камуникай къилди ва тамамдаказ кхъизва.

1-КАМ - Android системадин бинедаллаз къвалахзавай смартфонда - «МойГАЗ», iOS-дин бинедаллаз къвалахзавай телефонда «Газ Онлайн» приложение тайинарун. Гъакни <https://мойгаз.смородина.онлайн/login> ссылкадин куьмекдалди «Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-дин официальный сайтда «Хсуси кабинет» ачухайтла, жеда.

2-КАМ - хсуси электронный почтадин ва тайин чкадиз талукъ яз газдин пул гузвай 10 рекъемдикай ибарат лицевой счетдин нумрадин куьмекдалди приложенида регистрация авун.

3-КАМ - газдин гъакъи гун. И кар патал ишлемишнавай газдин гъакъи тир пул гун патал лазим банкунин картадин делилар приложенида кхъин лазим я.

4-КАМ - картадай пул алудиз разивал гузвайди тестикъарун патал гъахъ-гъисабрин системади куь телефондин нумрадиз рекъе тунвай ва вич анжах са сеферда ишлемишиз жедай пароль кхъин.

Лагъана къанда, гъаф къадар муьштерийрик, электронный къайдада гъакъи гайила, гъилиз чарчел алай квитанция татуни секинсузвал кутазава. Гъаниз килигна, чна алава хъийизва:

5-КАМ - пул гун патал тамамарнавай гьерекад дуьзгъундаказ къиле фенватла ва пулдин такъатар муьштеридин лицевой счетдив агъакънаватла ахтармишун. Вири и камар къачурдалай ва гьерекатар тамамарайдалай къулхъ жуван электронный почта ачуха ва «авунвай гъахъ-гъисабдин гъакъиндай делилар» авай электронный чар агъакънаватла килиг. Идалайни гъейри, куьне газдин гъакъи гун патал ишлемишнавай банкуни газдалди таъминарзавай идарадиз пулдин такъатар рекъе тунвайдан гъакъиндай делилар хуьда.

ООО «Газпром межрегионгаз Махачкала»
8-800-200-98-04
звонок бесплатный

Суалар аватла...

«Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-дин муьштерийрин итижар фикирда къуналди, газ ишлемишзавайбурухъ ва яшайишдин квалер газламишунин программадин иштиракчийрихъ галаз алакъа хуьн патал арада мензил авай къайдадин къуллугъар тешкилнава.

Муьштерияр патал са шумуд каналдикай ибарат телефонрин пулсуз алакъадин линия арадал гъанва. Адан куьмекдалди агъалийривай газ ишлемишунихъ галаз алакъалу яз арадал къевезвай вири суалриз жавабар жагъуриз жеда. «Алакъадин центради» газдин гъакъи гунихъ галаз алакъалу яз арадал къевезвай вири месэлайрин гъавурда твазва: аниз зенг авуна, къватл хъанвай буржунин къадардикай ва адан себебрикай, газдин кардик квай тарифрикай, гъакни счетчик ахтармишдай вахт ва и къвалах къиле тухузвай къайда гъихътинди ятла, абонентвилдин пункт (мулкунин участок) алай чка чириз жеда.

«Алакъадин центрадиз» къвалахдин вахтунда (пакаман сятдин 9-далай нянин

сятдин 6-далди), 8-800-200-98-04 нумрадай зенг авуналди, гъакни газдин компаниядин векилри муьштеридиз тамамарзавай къуллугъдин еридикайни лугъуз жеда.

Дагъустандин агъалийрин - газдин муьштерийрин къулайвал патал «Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-дин сайтда - www.mkala-mrg.ru «Абонентдин хсуси кабинет» кардик ква. Ада абонентдиз онлайн-къайдада вичин лицевой счетдиз талукъ делилриз килигдай, газ гъисабдиз къачузвай тадаракрин рекъемар агъакъардай ва газдин гъакъи гунихъ галаз алакъалу гъахъ-гъисабар, къвалай къежел экъеч тавуна,

абонентвилдин къуллугъдиз, кассайриз тифена ийидай мумкинвал гузва.

Гъакни «Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-дин сайтда генеральный директор Р.Мурадован «Интернет-приёмный» ачухнава. Адан куьмекдалди компаниядин къилиз суалар арада кас авачиз гудай мумкинвал ава. Теклифар, тлабунар гъам газдин муьштерийривай, гъамни догазификациядин программадин иштиракчийривай рекъе тваз жеда.

Арза ийизвай касдин къулайвал патал «Интернет-приёмныйда» асул месэлайрин ва суалрин классификатор, яни абур дестейриз пайзавай алат кардик кутунва: газламишун ва технологический галкьурунар, газдин гъахъ-гъисабар, къвалин къене авай тадаракрин технический рекъай къуллугъ авун, зегъметдин алакъаяр, производстводин хатасузвал, коллективдин этика ва ик мад. «Интернет-приёмныйдин» къуллугъ ишлемишун патал асантди я ва ада муьштеридихъ са гъихътин ятлани махсус чирвилер хуьн истемешзава.

Куь ихтиярар

Техплан газурун

Технический план - им юзан тийидай объектди асул малуматар авай, гьакни ам алай чка, адан кIалуб ва ада кьунвай чкадин кьадар кьалурзавай документ я.

Технический план объект кадастрдин учетда эцигун, хусиятдин ихтиярар регистрация авун ва гьакни объектди галаз алакьалу жуьреба-жуьре савдайрин ихтырар кутунун патал чарасуз я.

И документ юзан тийидай объект алцумайдалай, ахтармишайдалай кьулухь МФЦ-дин кадастрдин инженерди тькьурзава. И кар кьилиз акьудиз кланзавайбурувай агьадихь кьалурнавай до-

кументарни гваз МФЦ-дин идарадиз физ жеда:

- паспорт;
- чилин участокдин сагьиб тирди тестиькарзавай документ;
- госпошлина ганвайвилиг гьакьиндай квитанция.

Газдин гьакьни гун патал

Ишлемишзавай газдин гьакьни гуниз талукь лицевой счет са сеферда МФЦ-диз финалди ачухиз жезва. Идакай чаз Махачкьалада авай МФЦ-дин кьилин идарадин пешекарри ихтилатна.

Малум тирвал, газдин гьакьни гун патал квалерин иесийри газдалди таьминарзавай тешкилатди галаз ихтырар кутунзава.

И кар Дагъустанда авай МФЦ-дин вири идарайра кьилиз акьудиз жезва. Кьейдзавайвал, и кьуллугь кьвалахдин 30 йикьан муддатда агакьарзава.

Герек тир документрин сиягь «Газпром межрегионгаз Махачкьала» тешкилатдин сайтдай чириз жеда.

МВД-дин хроникадай

Гьелягьралди

Махачкьаладин полициядин кьуллугьчийри тахсиркарвал авунай шак физвай 23 йисан яшда авай агьали кьунва. Идакай РД-дин МВД-дин пресс-кьуллугьди хабар гузва.

Кьейдзавайвал, Кьизилюрт райондай тир жегилди, кичерар гуналди республикадай тир кьве дишегьлидывай 321 агьзур манат кьачуна. Тайинарнавайвал, ада, дишегьлияр айибардай, намус ва лайихлувал абурдай вегьедай малуматар халкьдин арада чукIурда лугьуз, гьелягьар кьаз хьана. И кар тавун патал вичи тIалабзавай картадиз винидихь кьалурнавай кьадар пул рактурун истемишна.

Полицейскийри шак фенвайди отделдиз хкана. ЧIуру ният авайда ихтилат авурвал, ада телефондин цийи нумра кьачуна ва интернетдин мессенджер карди кутуна. Мессенджерда адаз нумрадин виликан сагьибдиз талукь тир хуси шикилар амайди акунна. «Мез хуьнин» кьимет яз, ада тайин такьатар кьачун кьетIна.

И делилдай суд-дуван авун патал материал кьватIнава.

Лутувал дуьздал акьудна

Махачкьаладин полицейскийри юзан тийидай объектрихь галаз алакьалу лутувилдин делил винел акьуднава.

Дагъустандин МВД-дин УЭБЕПК-дин кьуллугьчийри тайинарнавайвал, Гергьибил райондин 61 йисан яшда авай агьалиди, пай кутуналди эцигунра иштиракуниз талукь РФ-дин кьанундин истемешунар чIуруналди, Махачкьала шегьерда гзаф мертебайрикай ибарат квал хкажун патал 2 ватандашдин пулунин такьатар кьачуна.

А касдиз кьалурнавай квал эцигунин ихтиярар авачир, амма лутувилелди ада 2 ватандашдивай 5 миллиондилай гзаф пул кьачуна.

И делилдай суд-дуван авун ва кьарар кьабулун патал материал кьватIнава.

Кьез чидани?

Гьуьлерикайни океанрикай делилар

- Пешекарри малумарнавайвал, дуьньяда 5 океан ва 63 гьуьл ава.
- Виридалайни михьиди Уэдделла гьуьл яз гьисабзава.
- Виридалайни деринди Филиппинрин гьуьл я. Адан виридалайни дерин чка 10265 метрдин агьада ава.
- Океанрини гьуьлери Чилин майдандин 71 процент кьунва. Планетадин цин запасрин 99 процент океанрини гьуьлери тешкилзава.
- Гьуьлуьн цик ана цIранвай кьизилдин тахминан 20 тонн кьван ква.
- Дуьньядин океандин цин чимивилин юкьван кьадар +3,5 градусдиз барабар я.
- Чилел алай чIехи шегьеррин 75 процент цин кьерехра ава.

• Чи планетадин агьалийрикай 80 процент гьуьлуьвай ва я океандивай 100 километрдилай яргьа тушир мензилда яшамиз жезва.

• Исятда Средиземный гьуьл алай мулк, пешекарри тестиькарнавайвал, са мус ятани кьурамат тир. Цин дережа хкаж хьуниди Атлантикадин океандин яд Гибралтардин проливдай гужлудаказ и чкадиз авахьна.

• Кеферпатан (Северный) ва Балтикадин гьуьлер, ятарин сигьвал себеб яз, сад-садак какахьзавач.

• Океандин юкьва авай тек са гьуьл Саргассово гьуьл я.

• Яру гьуьл виридалайни чимиди яз гьисабзава. Гьа са вахтунда ам виридалайни кьацIайдини я. И гьуьлуьз датIана гьич са вацIни авахьзавач.

• Гьуьлуьн цик акьван гзаф кьел ква хьи, эгер ам дуьздал акьудайтIа, гьуьлуь кьунвай вири майдан гзаф метрийрин кьакьан кьатунидди кьевириз жеда.

• Гьуьлуьн лепейар 40 метрдин кьакьанвилехь хкаж хьун мумкин я.

• РагьэкьечIдай патанни Сибирдин гьуьл виридалайни кьайиди я.

Гьазурайди - К.ФЕРЗАЛИЕВ

Спорт

Мубаракрай!

MMA

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

И йикьара Египетдин меркезда MMA-дай чIехибурун ва жаванрин арада кьиле фейи дуьньядин чемпионатда Дагъ-

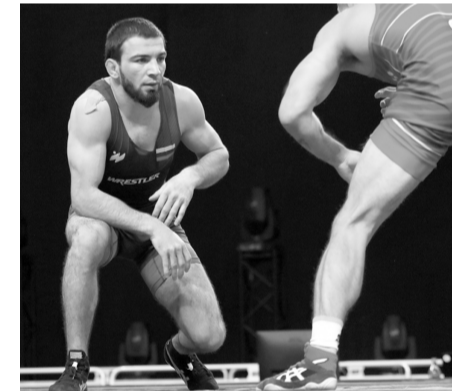
устандин хкянавай командадик кваз иштиракай, вичин ери-бине СтIал Сулейманан райондин ДаркIуш-Кьазмайрилай тир Мансур АСВАРОВА (тренер - Бадави Гьасанов), вири 3 бягьсни инанмишвилелди акьалтIаруналди, кьизилдин медаль кьазанмишна.

«Россиядиз» - ачух рехь

АЗАДДАКАЗ КЬУРШАХАР КЬУН

Чна виликамаз хабар гайивал, 22-февралдиз, азаддаказ кьуршахар кьунай СКФО-дин чемпионатдин сифтегьан юкьуз (акьажунар 25-февралдалди давам хьана), и мукьвара Каспийскда кьиле фейи Дагъустандин чемпионатда гимишдин медаль кьазанмишай **Рамазан ФЕРЗАЛИЕВА** 65 кг-дин заланвал авайбурун арада 1-чка кьуна. Идалди чи ватангьлиди апрелдин эхирра Москвада кьиле фидай уьлкведин чемпионатдиз путевка кьазанмишна. Рикел хкин, цIи, Олимпиададин йисуз, и акьажунрин кесерлувал мадни хкаж жезва.

Кьейд авун лазим я хьи, Нальчикда Дагъустандин хкянавай команди вири санлай 22 медаль (абурукай кьизилдинбур - 7, гимишдинбур - 7 ва буьруьнждинбур - 9) кьазанмишна.

Рамазан Ферзалиев СКФО-дин чемпионвилдин тIвар кьазанмишун патал анжах кьве бягьс кьиле тухун лазим атана. ГьикI хьи, 1-кругда ва финалдин бягьсера чи ватангьлидихь галаз гьасиррал чпин кьуватар ахтармишун лазим тир спортсменар гьасиррал экьечIнач.

Агалкьун кьейдна

25-февралдиз Каспийскда, Кь.Кьурамегьамедован тIварунихь галай спортдин залда, азаддаказ кьуршахар кьунай жаванрин арада республикадин турнир башламишдалди вилик чи ватангьли, вичин ери-бине Белиждай тир, Каспийскда (алай вахтунда ам вични и шегьерда яшамиз жезва) кьиле фейи Дагъустандин чемпионатда буьруьнждин медаль кьазанмишай **Рустам КЪАРАХАНОВАЗ**, адан агалкьунар кьейд авун яз, дуьньядин, Европададин 5 сеферда чемпион Кьурамегьамедов Кьурамегьамедова пулдин пишкеш гана.

Дугьриданни, агалкьунар Рустам Кьарахановахь тIмил авач. Ам, республикадин хьиз, Вирироссиядин ва международный хейлин турниррин гьалибчи ва призер я. Кьилди кьачуртIа, ада Москвадин чемпионатра (2020, 2019-йисар), Москвадин Кубок патал акьажунра (2016 ва 2017-йисар), Москвадин студентрин, континентрин спортсменрин арада Кубок патал акьа-

жунра (Хасавюрт, 2019-йис), Россиядин кIвенкIвечивал патал акьажунра ва Европададин чемпионатда (2011-йис) гьалибвилдин ва приздин чкаяр кьуна.

ИСЛЕН, 4-МАРТ. РГВК. 07:00 Время новостей Дагестана. 08:00 М/ф «Маши и медведь» 0+

ПЕРВЫЙ. 05.00 «Доброе утро». 09.00 Новости. 09.20 «АнтиФейк». (16+).

РОССИЯ 1. 09:00 Канал национального вещания «Даргала анкьи» (на даргинском языке).

НТВ. 04.50 Т/с «Пасечник». (16+).

ДОМАШНИЙ. 06.30 «По делам несовершеннолетних». (16+).

ТВ-ЦЕНТР. 06.00 «Настроение». (12+).

САЛАСА, 5-МАРТ. РГВК. 07:00, 08.30, 12.30 Время новостей Дагестана.

ПЕРВЫЙ. 05.00 «Доброе утро». 07.55 «Выборы-2024». 09.00 Новости.

РОССИЯ 1. 09:00 Канал национального вещания «Рубас» (на табасаранском языке).

НТВ. 04.55 Т/с «Пасечник». (16+).

ДОМАШНИЙ. 06.30 «По делам несовершеннолетних». (16+).

ТВ-ЦЕНТР. 06.00 «Настроение». (12+).

АРБЕ, 6-МАРТ. РГВК. 07:00 Время новостей Дагестана.

ПЕРВЫЙ. 05.00 «Доброе утро». 09.00 Новости.

РОССИЯ 1. 09:00 Канал национального вещания «Лалаан» (на ругульском языке).

НТВ. 04.50 Т/с «Пасечник». (16+).

ДОМАШНИЙ. 06.30 «По делам несовершеннолетних». (16+).

ТВ-ЦЕНТР. 06.00 «Настроение». (12+).

ХЕМИС, 7-МАРТ. РГВК. 07:00 Время новостей Дагестана.

ПЕРВЫЙ. 05.00 «Доброе утро». 05.15 «Подкаст.Лаб».

РОССИЯ 1. 09:00 Канал национального вещания «Гюлистан» (на азербайджанском языке).

НТВ. 04.55 Т/с «Пасечник». (16+).

ДОМАШНИЙ. 06.30 «По делам несовершеннолетних». (16+).

ТВ-ЦЕНТР. 06.00 «Настроение». (12+).

ЖУЬМЯ, 8-МАРТ

РТГВК

07:00 Время новостей Дагестана
07:20, 15:00 Передача на аварском языке 12+
08:00 М/ф «Маша и медведь» 0+

18:00 Т/с «Жестокий Стамбул» 102 с.

18:50 Передача на кумыкском языке «Халкь ва заман» 12+
19:30 Время новостей Дагестана
19:50 «Женщина Дагестана» 0+

ПЕРВЫЙ

06.00, 10.00 Новости.
06.10 Х/ф «Моя любовь».
06.40 Х/ф «Самая обаятельная и привлекательная». (12+).

РОССИЯ 1

05:45 Комедия «Укрощение свекрови. Продолжение». (12+).
09:20 «Пятеро на одного».
10:10 «Сто к одному».

НТВ

04:20 Т/с «Декабристка». (16+).
08:00 «Сегодня».
08:20 Т/с «Декабристка». (16+).

ДОМАШНИЙ

06:30 Д/ф «Будни ЗАГСа». (16+).
06:55 Мелодрама «Однажды двадцать лет спустя». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

05:40 Х/ф «Ждите нежданного». (12+).
08:35 Х/ф «Укротительница тигров».
10:35 Д/с «Назад в СССР». (16+).

ЗВЕЗДА

05:45 Х/ф «Увольнение на берег». (12+).
07:25 «Легенды армии с Александром Маршалом». (12+).

КИШ, 9-МАРТ

РТГВК

07:00 Время новостей Дагестана
07:20, 15:00 Передача на кумыкском языке «Халкь ва заман» 12+

17:10 Т/с «Жестокий Стамбул» 103-104 с.

18:50 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+

ПЕРВЫЙ

06.00 «Доброе утро». Суббота.
09:00 «Умники и умницы».
09:45 «Слово пастыря».

РОССИЯ 1

04:20 Х/ф «Третья попытка». (12+).
04:30 Х/ф «Нинкина любовь». (12+).

НТВ

05:20 Т/с «Пасечник».
06:55 «Жди меня». (12+).
08:00 «Сегодня».

ДОМАШНИЙ

06:30 Мелодрама «Мачеха». (16+).
09:50 «Уютное утро». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

07:45 «Православная энциклопедия». (6+).
08:15 Д/ф «Ирина Чурикова. Я и так согласна». (16+).

ЗВЕЗДА

06:00 Х/ф «Мама». (6+).
06:55 «Морской бой». (6+).

ГЯД, 10-МАРТ

РТГВК

07:00 Время новостей Дагестана
07:20 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+

12:30 Детские новости

12:50 Т/с «Жестокий Стамбул» 103-104 с.
14:30 «Культурный код»
14:50 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+

ПЕРВЫЙ

06.00 Новости.
06.10 «Подкаст.Лаб». «Космические истории». (16+).

РОССИЯ 1

06:15 Х/ф «Соседи по разводу». (12+).
08:00 Местное время. Воскресенье.

НТВ

04:50 Т/с «Пасечник».
06:30 «Центральное телевидение». (16+).

ДОМАШНИЙ

06:30 Мелодрама «Прощу поверить мне на слово». (Россия). (16+).

ТВ-ЦЕНТР

08:35 Х/ф «Евдокия».
10:35 Д/с «Назад в СССР». (16+).

ЗВЕЗДА

05:35 Х/ф «Постарайся остаться живым».
06:55 Х/ф «Рысь». (16+).

КУЛЬТУРА 4-10-МАРТАДАДИ

ИСЛЕН

06:30 «Пешком...» Москва барьерская.
07:05 Черные дыры. Белье пятна.
07:50 Невский ковчег. Теория невозможного. П. Клушонов.

САЛАСА

06:30 «Пешком...» Москва музыкальная.
07:00 Легенды мирового кино.
07:50 Д/ф «Наша бесконечная Вселенная: одиноки ли мы?»

АРБЕ

06:30 «Пешком...» Москва овангардная.
07:00 Легенды мирового кино. В. Тихонов.
07:30 Д/с «Атака астероидов». (Франция).

ХЕМИС

06:30 «Пешком...» Москва Наталия Сац.
07:00 Легенды мирового кино.
07:30 Д/с «Атака астероидов». (Франция).

ЖУЬМЯ

06:30 «Пешком...» Москва женская.
07:05 М/ф «Василиса Микулишна». «Сказка о мертвой царевне и семи богатырях».

КИШ

06:30 «Пешком...» Москва космическая.
07:05 М/ф «Чудесный колокольчик». «Бременские музыканты».

ГЯД

06:30 М/ф «Топтыжка». «Храбрый зайч».
07:05 Х/ф «Моя любовь».
08:20 Тайны старого чердака. «Реализм».

РАДИО

Ислен
11.10 Вести «Дагестан»
13.30 Радиоспектакль
Саласа
11.10 Вести «Дагестан»
11.30 «Актуально».

Программа гъазурайди - Насима ВЕЛИБЕГОВА

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Дагъустан Республикадин информациядин ва печатдин агентство

367018, Махачкъала,
Насрутдинован пр., 1 «а»
РД-дин «Дагъустан»
«Этномедиахолдинг» ГБУ-дин регъбер

А.Гъ. ЮСУПОВ
Тел.: 66-00-25

КЪЛИН РЕДАКТОР
М.И. ИБРАГЪИМОВ
Тел.: (872-2) 66-00-60

E-mail: Lezgigazet@etnomediadag.ru

КЪЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
К.Н. ФЕРЗАЛИЕВ
66-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЪ
Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н.М. ИБРАГЪИМОВ

ЭКОНОМИКАДИН
Ж.М. САИДОВА

КУЛЬТУРАДИН ВА
ЛИТЕРАТУРАДИН
М.Т. АЛИМОВ

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
Р.С. РАМАЛДАНОВА

КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ДИЗАЙНЕР
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
М. АЛИМОВ

Газет йиса 52 сеферда акъатзава.

Газет алакьадин, информациядин технологиядин ва массовый коммуникациядин хиле гуьзчивал авунин рекъай Федеральний къуллугъдин Дагъустан Республикада авай Управленидин 2019-йисан 22-апрелдиз регистрацйа авуна. Регистрациядин нумра ПИ №ТУ05-00420. Макъалаар редакцияди туькьуьр хъийизва. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкъвена вахъузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Газетда чап авун патал теклифнавай материалра гъанвай делирин дуьзвилини ва керчеквилини патяхъай жавабдарвал авторрин чпин хиве гъатзава.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:
367018, Махачкъала,
Насрутдинован пр., 1 «а».
Печатдин къвал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - ПП200
Зур йисан - ПП171

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00
Чап ийиз вахкана - 19.00

Газет «Издательство» «Лотос» ООО-дин типографияда чапна.
367000, Махачкъала,
Пушкинан куьче, 6.

Тираж 6243

Ⓒ - И лишандик квай материалар гъакъидихъ чапзавайбуру я.

Ⓜ - Икъван яшар хъанвайбуру къелрай.

Нумрадиз - шиир

Чи лезгивал, дагъвивал

Гъажимирзе АСЛАНОВ

Чи лезгивал, дагъвивал,
Дуьньядиз машгъур я вун.
Чи лезгивал-михъивал,
Руьгъ хуьзвай гапур я вун.

Чи лезгивал-дугъривал,
Ассиррилай амукъай.
Чи лезгивал-багъривал,
Тарихдин цай галукъай.

Чи лезгивал-чимивал,
Риклера рагъ, гъил ачух.
Чи лезгивал-цицивал
Виридалай я артух.

Чи лезгивал-гужлувал,
Руьгъдив кичи агуд тавур.
Чи лезгивал-гурлувал,
Чан эцигиз тир гъазур.

Чи лезгивал-къудратлувал,
Шумуд душман чиле тур.
Чи лезгивал-камаллувал,
Акъул - фагъум киле тур.

Чи лезгивал, дагъвивал,
Къайи риклер цурурдай!
Чи лезгивал, дагъвивал,
Руьгъдин симер зурзурдай!

Духтурриз - пишкешар

Чи мухбир

Алатай гъафтеда Ахъегъа райондин къилин духтурханада къвалахзавай виридалайни хъсан пешекаррив меценат Нариман Гъазалиеван патай пулдин пишкешар вахкана.

Мярекатда РД-дин здравоохраненидин министрдин заместитель Патхула Патхулаева, Ахъегъа райондин къилин заместитель Роберт Гъамзаева, меценат Нариман Гъазалиева ва масабуру иштиракна.

РД-дин здравоохраненидин министриводин ТГ-каналди хабар гузвайвал, санлай къачурла, «Ахъегъа райондин виридалайни хъсан духтур-2024» конкурсда гъалиб хъайи 12 духтурдизни медсестрадиз пулдин пишкешарни министриводин патай разивилин чарар гана.

Гъалибчийрин арада Аллагъвердиев Мейланверди - хирург, Магъмудов Аслан - хирург, Аскарова Мария - гинеколог, Асварова Ирина - терапевт, Палчаева Сабина - терапевт, Исламов Тельман - терапевт, Султалиева Арина - эпидемиолог, Агъаширинова Замина - ФАП-дин заведующий, Абдулгъашумова Альбина - медсестра, Эмирова Фаридат - медсестра, Сефибегова Фироза - ст.медсестра, Абдурагимова Эльмира - фельдшер авай.

Мектебдиз - савкъат

Чи мухбир

24-февралдиз Урусатдин журналистрин Союздин Дагъустандин отделенидин ревизиядин комиссиядин председатели Мурад Мегъамедкеримов РД-дин Къил Сергей Меликова малумарнавай «Хайи мектебдиз савкъат» серенжемдик вичин пай кутуна.

Ик, ада вичин хайи Агъа Сталрин мектебдиз «Ташуругърин къвалтал» ктабдин 200 экземпляр пишкешна. Лезги чалайни эдебиетдай гъазурнавай тестерикай ва маса ташуругърикай ибарат и ктабдин автор Куругъли Ферзалиев я.

Датлана жуьреба-жуьре рекъерай куьмекар гунай мектебдин директор Феликс Магъмудова М.Мегъамедкеримоваз сагърай лагъана. «Мурад Федрияновича чи мектебдиз датлана вичелай алакьдай куьмекар гузва: хъсандиз

къелзавай аялриз пулдин пишкешар чара ийизва, технический база мягъкемаруник вичин пай кутазава, ктабханадиз цийи ктабар агакъарзава... Са гафуналди, вичи къелай мектебдин патяхъай къайгъударвал къалурзава. Ам хътин ватангълийрал чна дамахзава», - алава хъуьуна директорди.

Къейд ийин хъи, Стал Сулейманан районда «Хайи мектебдиз савкъат» серенжем да-

вамарун патал М.Мегъамедкеримова эстафета Агъа Сталрин администрациядин къил Надира Эфендиевава вахкана.

Эбедивилин лишан яз

Къагъриман ИБРАГЪИМОВ

15-февралдиз, Афгъанистандай Советрин къушунар ахкъудай ва уьлкведилай къецепата къуллугъдин везифаяр тамамарай ватангълияр риклел хъизвай юкъуз, Белиж поселокдин гимназияда, 2 ва 4-нумрайрин юкъван мектебра Украинада къиле физвай махсус серенжемда телеф хъайи белижвий-

биеваз «Жуьрэтлувиляй» (телеф хъайидалай къулукъ) орденар ганва.

Митингра телеф хъайи игит аскеррин багърийри, Дербент райондин къил Мавсум Рагъимова, Белиж поселокдин къил Рамиз Гъабибулаева, райондин администрациядин управленийрин ва отделрин руководителри, школайрин директори ва масабуру иштиракна.

рин - старший прапорщик Хидирнеби Акимован, гвардиядин ефрейтор Артур Амаханован, жергедин аскер Артем Хидирнабиеван - экуь къаматар эбеди авунин мураддалди мемориалдин къулар ачухуниз талукъарнавай ясдин митингар къиле фена.

Махсус серенжемда къалурай дирибашвиляй РФ-дин Президентдин Указдалди Х.Акимоваз, А.Амахановаз, А.Хидирна-

Мемориалдин къулар Мавсум Рагъимова, аскеррин багърийрар тир Инжиханум Акимовади, Зарина Амахановади ва Рахидин Хидирнабиева ачухна.

Аскервилин буржи тамамардайла телеф хъайи вири женгерин иштиракчийрин къаматар риклел хуьнин лишан яз, митингрин иштиракчийр са декъикада кисна акъвазна. Гуьгъуьнлай абуру мемориалдин къуларал цуьквер эцигна.

Малумат

Алатай йисан эхирра Москвада диндин алим Ямин гъажи Мегъамедован «Пак Къуръандин манайрин таржума - лезги чалапал» ктабдин Дагъустандин муфтиятдин экспертдин дестеди разивилин къимет ганвай 4-издание чапдай акъатнай.

5-мартдиз нисинин сятдин 2-даз Ахъегъа, райондин медениятдин къвалан дараматда, и ктабдин презентация къиле фида.

Мярекат Алкъвадар Гъасанан тварцихъ галай медениятдинни марифатдин центрадихъ галаз санал Ахъегъа райондин администрацияди тешкилзава. Къейд ийин хъи, презентацияда республикадин жемиятдинни сиясатдин векилри, алимри, имамри ва масабуру иштиракда. Адан сергъятра аваз Ямин гъажи Мегъамедован къелемдикай хъатнавай диндин ктабрин выставкани тешкилда.

Ашкъи ва мумкинвал авай гъар са ватангълидивай и мярекатда иштиракиз жеда.

Сканворд

Туькьуьрайди - К.ФЕРЗАЛИЕВ

Къайда, сирришта					
Гун-къачун, алвер	Чам ва ...		Гъевчи чухур		Бегъер
Чугундин катул		Душманвал		Хифет, гъам	Тарцин емиш
"Чил" гафу-нин антоним		Хъицкъ-дин шешел		Тарцин "беден"	

«ЛГ»-дин 7-нумрадиз акъатай сканворддин жавабар:
ДУЪЗ ЦАРАРА: Гилияр. Алакъа. Вил. Лекъ. Гъазаб.
ТИК ЦАРАРА: Гада. Лима. Ярма. Лагълагъ. Къвал. Савда. Якъуб.